

Utvrđivanje dohotka u obrtničkim djelatnostima i porezna prijava

Bašić, Mirela

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **RRiF College of Financial Management / RRiF Visoka škola za financijski menadžment**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:198:576996>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Final Examination Papers University of Applied Sciences RRiF - Final Examination Papers and Diploma Papers](#)

**RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI
MENADŽMENT
ZAGREB**
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO I
FINANCIJE

ZAVRŠNI RAD

**UTVRĐIVANJE DOHOTKA U OBRTIČKIM DJELATNOSTIMA I
POREZNA PRIJAVA**

Mirela Bašić
Izvanredni student
003/06-I, 2006. godina
Mentor: Mr. Anja Božina ovl. rač

Zagreb, srpanj 2016.

NASLOV ZAVRŠNOG RADA:

Utvrđivanje dohotka u obrtničkim djelatnostima i porezna prijava

SAŽETAK:

Kroz ovaj rad objašnjen je postupak utvrđivanja dohotka u obrtničkim djelatnostima. Kako bi se lakše objasnilo samo poslovanje obrta rad je napravljen na način se polazi od osnivanja obrta. Na temelju stvarnih podataka prikazani su mogući motivi poreznih obveznika da djelatnost obavljaju na način kako je to predviđeno za obrtničke djelatnosti. Obrti mogu poslovati cijele godine, međutim za neke djelatnosti propisi dozvoljavaju da se obavljaju sezonski. Nakon obrade uvodnog dijela objašnjena je problematika utvrđivanja porezne osnovice te plaćanje poreza na dohodak. Jednako tako utvrđeni su rokovi za podnošenje porezne prijave kao i poslovne knjige koje obveznici poreza na dohodak moraju voditi. Radi lakšeg savladavanja materije rad je obrađen kroz stvarni primjer iz prakse te su uzeti podatci od stvarnog poduzetnika iz prakse i na temelju tih podataka sastavljena je porezna prijava. Kako se ne bi zadržali samo na apstraktnim pojmovima u radu je slikovito prikazan način podnošenja porezne prijave, tako što uz tekstualni dio ujedno i popunjavamo obrazac DOH, te time čitaocu rada približava poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja.

KLJUČNE RIJEČI:

Obrt, Obrtničke djelatnosti, Samostalne djelatnosti, vezani obrt, slobodni obrti, povlašteni obrti, poslovni izdaci, poslovni primitci, Knjiga primitaka i izdataka, Knjiga popis dugotrajne imovine, Obrazac DI, Obrazac DOH, Obrazac DOH-Z.

TITLE:

Establishing income in craftsmen activities and a tax return

SUMMARY:

Through this work, we have explained the procedure of establishing income in craftsmen activities. In order easier to explain the very operating of crafts, the work has been compiled as to begin as of its establishing. On the bases of real presumptions, we have showed possible motives of tax payers for carrying out this activity as foreseen for craftsmen activities. These crafts may operate throughout the year. However, for some activities regulations allow them to be open only seasonally. Having made clear the introductory part, we have explained the problematic of establishing the tax base as well as paying income tax. Also, here have been ascertained terms for presenting tax returns as well as ledgers that tax payers are supposed to keep. In order easier to understand this matter, we have elaborated this work through a concrete case from the praxis and taken data from a real craftsman. Pursuant to these, we have compiled a tax return. In order not to stick to abstract notions only, through this work we figuratively run through the manner of presenting a tax return by filling out the DOH form, together with the textual section. In this manner, to the reader of this work we make more accessible the operations of craftsmen as well as free-lance activities.

KEY WORDS:

Crafts, craftsmen activities, independent activities, connected crafts, free-lance crafts, privileged crafts, operating expenses, operating income, income and expenses book, long - term assets book, DI form, DOH form, DOH-Z form

SADRŽAJ

1. UVOD.....	4
2. OBAVLJANJE DJELATNOSTI PREMA ZAKONU O OBRTU	6
2.1 Otvaranje i poslovanje obrta	6
2.2 Samostalno obavljanje djelatnosti obrta	9
2.3 Vrste obrta u smislu Zakona o obrtu.....	9
2.3.1 Slobodni obrti	10
2.3.2 Vezani obrti	10
2.3.3 Povlašteni obrti.....	10
2.4 Sezonski obrti	11
3. UTVRĐIVANJE DOHOTKA.....	15
3.1 Evidentiranje poslovnih primitaka i izdataka u knjizi primitaka i izdataka.....	15
3.1.1 Evidentiranje poslovnih primitaka.....	18
3.1.2 Evidentiranje poslovnih izdataka.....	23
3.1.3 Porezno nepriznati izdaci.....	30
3.1.4 Izdaci koji se ne smatraju poslovnim izdancima.....	32
4. POREZNA PRIJAVA	33
4.1 Utvrđivanje porezne osnovice	34
4.2 Utvrđivanje godišnje porezne osnovice na obrascu DOH	36
4.3 Iskazivanje podataka na obrascu DOH	38
4.3.1 Smanjenja ostvarenog dohotka.....	40
4.3.2 Utvrđivanje dohotka	40
4.3.3 Utvrđivanje porezne osnove te konačne obveze poreza na dohodak	42
4.3.4 Plaćanje utvrđenog poreza po godišnjoj poreznoj prijavi	44
5. OBAVEZNI PRILOZI UZ GODIŠNJU POREZNU PRIJAVU.....	46
5.1 Ostale obveze obrtnika i slobodnih zanimanja	47
6. ZAKLJUČAK.....	50
7. LITERATURA	52
8. POPIS SLIKA	54
9. POPIS TABLICA.....	54

1. UVOD

Usljed donošenja odluke o pokretanju budućeg posla poduzetniku su na raspolaganju nekoliko vrsta pravnih formi privatnog poslovanja. Odluke o pravnom obliku često ovisi o javnim davanjima koje su ovisno o vrsti oporezivanja predviđene za plaćanje. Oporezivanje trgovačkih društava uređeno je Zakonom o porezu na dobit, dok je oporezivanje obrtničke djelatnosti uređeno Zakonom o porezu na dohodak. Svaki od tih propisa uređuje na koji način se utvrđuje porezna osnovica, kolike su porezne stope, koje su olakšice, te način na koji se trebaju voditi poslovne knjige da bi podaci u njima bili ispravni i točni i kao takvi mogli služiti kao podloga za izračun porezne obveze.

Najčešći razlog otvaranja obrta je upravo cijena koju je potrebno izdvojiti za otvaranje obrta, porezne obveze i druga javna davanja. Iako sama cijena otvaranja obrta bi se mogla usporediti i s cijenom koliko buduću poduzetnik mora izdvojiti za otvaranje jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću. Naime, jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću je društvo kapitala čiji je najniži iznos temeljnog kapitala 10 kuna, a najniži nominalni iznos poslovnog udjela iznosi 1 kunu. Temeljni kapital društva mora biti uplaćen u novcu i nije dopušteno osnivanje društva unosom u temeljni kapital stvari ili prava. Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću mogu osnovati najviše tri osobe i samo jedna osoba može biti član uprave (direktor). Članovi društva su njegovi osnivači (vlasnici). U jednostavnom društvu s ograničenom odgovornošću samo direktor odgovara za poslovanje društva. Prema Zakonu o trgovačkim društvima jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću mora unositi u zakonske rezerve četvrtinu dobiti iskazane u godišnjim financijskim izvješćima, a zakonske rezerve mogu se upotrijebiti samo za povećanje temeljnog kapitala i za pokrivanje gubitaka društva koji se ne mogu pokriti iz dobiti tekućeg razdoblja.

Zakon dopušta povećanje temeljnog kapitala jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću na iznos minimalnog temeljnog kapitala potrebnog za osnivanje društva s ograničenom odgovornošću. Ako društvo poveća temeljni kapital na zakonski minimum potreban za osnivanje društva s ograničenom odgovornošću, prestaje primjena zakonskih odredbi o unosu dobiti u obvezne zakonske rezerve društva. Kod povećanja temeljnog kapitala potrebno je izmijeniti društveni ugovor ili izjavu o osnivanju društva. U tom slučaju dolazi do preoblikovanja jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću u društvo s ograničenom odgovornošću.

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću je obveznik plaćanja poreza na dobit. U Zakonu o porezu na dobit propisano je smanjenje porezne osnovice za reinvestiranu dobit koja se koristi za povećanje temeljnog kapitala. Kako jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću mora imati zakonske rezerve u koje unosi dio ostvarene dobiti poreznog razdoblja, a može je koristiti za povećanje temeljnog kapitala, takva dobit neće biti oporezovana, te će na taj način ovakvo društvo ostvariti poreznu olakšicu, ako posluje s dobiti. Dobit je razlika između prihoda i rashoda (troškova). Na kraju godine jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću mora 25% iznosa dobiti unijeti u zakonske rezerve, a s ostatkom dobiti članovi društva slobodno raspolažu. Uzmemo li u obzir da za otvaranje jednog jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću poduzetnik također mora izdvojiti oko 750 kuna, dok će porezni obveznik za otvaranje obrta izdvojiti tek 270,00 kuna. Postavlja se pitanje zašto se poduzetnici odlučuju na otvaranje obrta, a ne na primjer za otvaranje jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću.

Stoga imajući u vidu sve prethodno navedeno, kad govorimo o obrtu i uspoređivanju istog sa društvima kapitala, ponajprije dajemo prednost samom načinu raspolaganja gotovinom, načinu vođenja poslovnih knjiga i načinu oporezivanja. Način raspolaganja gotovinom je jedan on najvažnijih razloga zašto se poduzetnici odlučuju za otvaranje obrta.

Težnja ovog rada je objasniti način oporezivanja u obrtu, te objasniti na koji način se utvrđuje svota poreza na dohodak koju ovi porezni obveznici plaćaju prema godišnjoj poreznoj prijavi poreza na dohodak.

Osim oporezivanja u obrtu također obrađeno je gradivo o samom obrtu, vrstama obrta i potrebnoj dokumentaciji za otvaranje istog.

2. OBAVLJANJE DJELATNOSTI PREMA ZAKONU O OBRTU

Obrt u smislu Zakona o obrtu¹ predstavlja samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

Obrtnik je fizička osoba koja obavlja jednu ili više djelatnosti u svoje ime i za svoj račun, a pritom se može koristiti radom drugih osoba. Jedan oblik obavljanja obrtničke djelatnosti je domaća radinost ili sporedno zanimanje.

Obavljanjem domaće radinosti ili sporednog zanimanja umirovljenici ne uspostavljaju svojstvo osiguranika u obveznom mirovinskom osiguranju, to znači da im se mirovina ne obustavlja te nisu obvezni plaćati doprinos za obvezna osiguranja za razliku od fizičkih osoba koje su zaposlene kod drugog poslodavca, a žele iskoristiti mogućnost dodatne zarade, odnosno nezaposlenih osoba.

2.1 Otvaranje i poslovanje obrta

Fizičke osobe mogu osobnim radom navedene djelatnosti obavljati otvaranjem obrta ili domaće radinosti, odnosno sporednog zanimanja.

Kako bi se otvorio obrt potrebno je proći određenu proceduru, što uključuje:

Podnošenje prijave za upis u obrtni registar nadležnom ured državne uprava i njegove ispostave (prema sjedištu obrta) sa potrebnom dokumentacijom.

¹ Narodne novine Zakon o obrtu. Zagreb: Narodne novine d.d. (143/13)

Tablica 1. Dokumentacija za otvaranje obrta

Popis dokumentacije za otvaranje obrta
Preslika osobne iskaznice,
Preslika putne isprave, prijava boravka u Republici Hrvatskoj ili preslika osobne iskaznice (ako je osoba trajno nastanjena u Republici Hrvatskoj),
Dokaz da udovoljava posebnim zdravstvenim uvjetima, ako je propisano Zakonom
Dokaz o pravu korištenja prostora, ako je za obavljanje obrta potreban prostor,
Za vezane obrte: dokaz o stručnoj spremi, položenom majstorskom ispitu ili stručnoj osposobljenosti,
Dostava Prijave za upis u obrtni registar, uplata upravne pristojbe za otvaranje obrta u iznosu od 270,00 kuna. Ostali troškovi ovise o djelatnosti kojom se obrtnik želi baviti;
Preuzimanje Rješenja o registraciji obrta u Uredu državne uprave;
Izrada pečata;
Otvaranje računa u poslovnoj banci;
Prijava na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje;
Prijavu u poreznu upravu (ispostavu porezne uprave, nadležnu prema sjedištu obrta) radi upisa u registar poreznih obveznika (RPO);

Za obveze koje nastaju obavljanjem obrta obrtnik odgovara cjelokupnom imovinom.

Obrt se može obavljati u sjedištu obrta, u izdvojenom pogonu ili više njih. Kod obavljanja slobodnih obrta, obrtnik je u svakom izdvojenom pogonu obavezan imenovati poslovođu koji ispunjava zakonom predviđene uvjete. Kod obavljanja vezanih ili povlaštenih obrta mora biti imenovan stručni poslovođa koji ispunjava zakonom predviđene uvjete. Poslovođa vodi obrt u ime i za račun obrtnika.

Članovi obiteljskog domaćinstva mogu pomagati obrtniku u obavljanju obrta.

Prilikom otvaranja obrta sukladno Zakonu o obrtu propisani su opći i posebni uvjeti za obavljanje obrta.

a) Opći uvjeti koje fizička osoba mora ispuniti su slijedeći:

1. da pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti Hrvatske obrtničke komore nije izrečena sigurnosna mjera zabrane ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje
2. da ima pravo korištenja prostorom ako je to potrebno za obavljanje obrta

b) Posebni uvjeti

1. stručna osposobljenost, odgovarajuća srednja stručna sprema ili položen majstorski ispit, ako se radi o vezanom obrtu
2. udovoljavanje posebnim zdravstvenim uvjetima ako je to propisano zakonom
3. povlastica u slučaju obavljanja povlaštenih obrta

Iznimno, fizička osoba koja želi obavljati vezani obrt i ispunjava opće uvjete, ali ne ispunjava i poseban uvjet stručne osposobljenosti, odgovarajuće srednje stručne spreme ili položenog majstorskog ispita, može obavljati vezani obrt ukoliko na takovim poslovima zaposli radnika koji udovoljava propisanim uvjetima što se i upisuje u obrtni registar. Posebna je povoljnost predviđena za obrte sa sjedištem na područjima određenim Zakonom o područjima posebne državne skrbi, Zakonom o brdsko - planinskim područjima i Zakonom o otocima, koje fizičke osobe mogu obavljati bez položenog majstorskog ispita ukoliko imaju odgovarajuću srednju stručnu sprema uz uvjet da majstorski ispit polože naknadno, u roku od 3 godine od dana upisa obrta u obrtni registar.

Tradicijski i umjetnički obrti jesu obrti za koje je potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća u obavljanju djelatnosti te koji se obavljaju pretežnim udjelom ručnog rada. Prostor, oprema i sredstva potrebna za obavljanje obrta moraju udovoljavati minimalnim tehničkim i ostalim uvjetima određenim posebnim propisima koji se odnose na obavljanje određene gospodarske djelatnosti. Radi obavljanja gospodarskih djelatnosti dvije ili više fizičkih osoba mogu zajednički obavljati obrt. Za zajedničko obavljanje vezanih obrta dovoljno je da jedna od osoba, uz opće uvjete, ispunjava i poseban uvjet stručne osposobljenost, odgovarajuće srednje stručne spreme ili položenog majstorskog ispita. Međusobni odnosi osoba uređuju se pisanim ugovorom i primjenjuju se propisi kojima se uređuju obvezni odnosi u ortakluku. Uz uvjete iz Zakona o obrtu, prilikom otvaranja obrta treba obratiti pažnju i na zakonske propise (kao npr. Zakon o trgovini, Zakon o ugostiteljstvu, Zakon prijevozu u cestovnom prometu, Zakon o komunalnom gospodarstvu, itd.) koji određuju posebne uvjete za obavljanje pojedinih djelatnosti., osobito za uvjete prostora, stručne spreme ili posebnih dozvola i

koncesija.

Domaća radinost je izrada pojedinih proizvoda koje obavlja fizička osoba kod kuće osobnim radom. U domaćoj radinosti se mogu izrađivati pojedini proizvodi iz djelatnosti slobodnih obrta koji se nalaze na listi proizvoda koju donosi ministar nadležan za gospodarstvo, rad i poduzetništvo.

.

Sporedno zanimanje je obavljanje određenih usluga, održavanja i popravaka koji se nalaze na listi koju donosi ministar nadležan za gospodarstvo rad i poduzetništvo. Fizička osoba može obavljati usluge kao sporedno zanimanje ako udovoljava i posebnim uvjetima propisanim Zakonom o obrtu.

Uvjeti za obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja:

- Te poslove obavljaju isključivo osobnim radom,
- Ukupni bruto primitci ostvareni od obavljanja tih djelatnosti ne prelaze im iznos od deset bruto prosječnih mjesečnih plaća u kalendarskoj godini u kojoj se obavljaju te djelatnosti.

Odobrenje za obavljanje sporednog zanimanja ili domaće radinosti izdaje nadležni ured u županiji i njegove ispostave. Cijena odobrenja je 100,00 kuna.

Fizička osoba time ne stječe status obrtnika, nego se vodi u evidenciji koju vode nadležni uredi u županijama.

2.2 Pravna osoba koja samostalno obavljanje djelatnosti obrta

Obrt može obavljati i pravna osoba ako ne obavlja navedene djelatnosti na industrijski način i pod uvjetom da je riječ o vezanom ili povlaštenom obrtu. Pravna osoba obvezna je zaposliti najmanje jednog radnika koji ispunjava opće uvjete za obavljanje obrta (da udovoljava posebnim zdravstvenim uvjetima, ako je to propisano zakonom i da mu pravomoćno nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje), kao i poseban uvjet stručne osposobljenosti ili položenog majstorskog ispita.

2.3 Vrste obrta u smislu Zakona o obrtu

Sukladno Zakonu o obrtu poznajemo tri vrste obrta:

- a) Slobodne obrte,

- b) Vezane obrte i
- c) Povlaštene obrte
- d) Tradicijski i umjetnički obrti.

2.3.1 Slobodni obrti

Slobodni obrti su svi oni obrti za obavljanje kojih se kao uvjet ne traži ispit o stručnoj osposobljenosti, majstorski ispit, srednja stručna sprema, srednje školska sprema ili odgovarajuće više ili visoko obrazovanje. Za obavljanje slobodnih obrta fizička osoba mora udovoljiti jedino općim uvjetima. Za obavljanje slobodnog obrta obrtnik mora imati obrtnicu.²

2.3.2 Vezani obrti

Vezani obrti su oni obrti za čije se obavljanje uz opće uvjete traži i poseban uvjet ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit, odnosno odgovarajuća stručna sprema.

Popis vezanih obrta objavljen je u Pravilniku o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica³. Pravilnik je koncipiran tako da sadrži slijedeće podatke: brojevanu oznaku djelatnosti NKD-a i dodatnu oznaku, naziv vezanog obrta, naziv zanimanja i složenosti zanimanja; složenost zanimanja određena je kroz dvije rubrike i to kroz uvjet za obavljanje obrta i mogućnost daljnje – više kvalifikacije.⁴

2.3.3 Povlaštene obrti

Povlaštenim obrtima smatramo one obrte kod kojih obrtnik ili trgovačko društvo smije obavljati samo na temelju povlastice koju izdaje nadležno ministarstvo ovisno o vrsti obrta.

² Ćebetarević, V. et al. (2006) *Poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja*. Zagreb: RRiF plus d.o.o. str 11

³ Narodne novine Zakon o obrtu. Zagreb: Narodne novine d.d. (87/01. i 47/05. Izmjene i dopune)

⁴ Ćebetarević, V. et al. (2006) *Poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja*. Zagreb: RRiF plus d.o.o. str 11

Popis povlaštenih obrta dan je u okviru Pravilnika o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica.⁵

2.3.4 Tradicijski i umjetnički obrti

Tradicijski i umjetnički obrti jesu obrti za koje je potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća u obavljanju djelatnosti te koji se obavljaju pretežnim udjelom ručnog rada. Ministar nadležan za obrt na prijedlog Hrvatske obrtničke komore donosi pravilnik kojim propisuje uvjete i način za stjecanje statusa tradicijskog, odnosno umjetničkog obrta.

2.4 Sezonski obrti

Pojedini, ali ne svi obrti mogu se obavljati kao sezonski obrti, i to najdulje šest mjeseci unutar jedne kalendarske godine. Osobe koje sezonski obavljaju obrt u vrijeme otvaranja tog obrta uspostavljaju svojstvo osiguranika (prednost je što se samo za to razdoblje plaćaju doprinosi za zdravstveno i mirovinsko osiguranje).

Sezonsko obavljanje obrta trajno se upisuje u obrtni registar pa je prednost ovog načina obavljanja obrta da upisom vremena u kojem se on obavlja nije potrebno svake godine iznova prijavljivati obavljanje djelatnosti obrta.

Djelatnosti koje se mogu obavljati kao sezonski obrt utvrdio je ministar gospodarstva, rada i poduzetništva Pravilnikom o obrtima koji se mogu obavljati kao sezonski obrt, a one su slijedeće:

Tablica 2. *Prikaz djelatnosti koje se mogu obavljati kao sezonske*

BROJ	OPIS
01.1	01.1 Uzgoj jednogodišnjih usjeva
01.2	01.2 Uzgoj višegodišnjih usjeva
01.3	01.3 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja
01.49	01.49 Uzgoj ostalih životinja (uključuje uzgoj puževa)

⁵ Ibid, str. 12.

01.61	01.61 Pomoćne djelatnosti za uzgoj usjeva
01.63	01.63 Djelatnosti koje se obavljaju nakon žetve usjeva (priprema usjeva za primarna tržišta)
01.63	01.64 Dorada sjemena za sjemenski materijal
02.10	02.10 Uzgoj šuma i ostale djelatnosti u šumarstvu te sve djelatnosti s njima povezane
02.30	02.30 Skupljanje šumskih plodova i proizvoda, osim šumskih sortimenata
02.40	02.40 Pomoćne usluge u šumarstvu
03.1	03.1 Ribolov
03.2	03.2 Akvakultura
10.1	10.1 Prerada i konzerviranje mesa te proizvodnja mesnih PROIZVODA
10.2	10.2 Prerada i konzerviranje riba, rakova i školjki
10.3	10.3 Prerada i konzerviranje voća i povrća
10.39	10.39 Ostala prerada i konzerviranje voća i povrća(berba i prerada maslina)
46.11	Posredovanje u trgovini poljoprivrednim sirovinama, živom stokom, tekstilnim sirovinama i poluproizvodima(otkupne stanice)
47	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima
50	Vodeni prijevoz
52.22	Uslužne djelatnosti u vezi s vodenim prijevozom
55	Smještaj
56	Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića
56.10	Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane
66.12	Djelatnost posredovanja u poslovanju vrijednosnim papirima i robnim ugovorima
77.12	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) kamiona
77.21	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) opreme za rekreaciju i sport
77.22	Iznajmljivanje videokaseta i diskova
77.29	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) ostalih predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo
77.34	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovnih prijevoznih sredstava
77.35	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) zračnih prijevoznih sredstava
77.39	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) ostalih strojeva, opreme i materijalnih dobara, d.n. Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima

79.90	Ostale rezervacijske usluge i djelatnosti povezane s njima
81.30	Uslužne djelatnosti uređenja i održavanja okoliša
85.51	Obrazovanje i poučavanje u području sporta i rekreacije
93.11	Rad sportskih objekata
93.13	Fitness centri
93.19	Ostale sportske djelatnosti
93.21	Djelatnosti zabavnih i tematskih parkova
93.29	Ostale zabavne i rekreacijske djelatnosti d.n.
96.01	Pranje i kemijsko čišćenje tekstila i krznениh proizvoda
96.02	Frizerski saloni i saloni za uljepšavanje
96.04	Djelatnosti za njegu i održavanje tijela
96.09	Ostale osobne uslužne djelatnosti, d.n. (uslužno pečenje plodina, uslužno piljenje drva i sl.)

Jednako tako treba imati na umu da fizička osoba može obavljati sezonski obrt ako, osim općih, ispunjava i posebne uvjete za obavljanje određene djelatnosti.

Opći uvjeti koje fizička osoba mora ispuniti su sljedeći: pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti Hrvatske obrtničke komore nije izrečena sigurnosna mjera zabrane ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje te da ima pravo korištenja prostorom ako je to potrebno za obavljanje obrta.

Posebni uvjeti su:

1. stručna osposobljenost, odgovarajuća srednja stručna sprema ili položen majstorski ispit, ako je riječ o vezanom obrtu,
2. udovoljavanje posebnim zdravstvenim uvjetima, ako je to propisano,
3. povlastica u slučaju obavljanja povlaštenih obrta.⁶

Sva porezna pravila koja su važeća za obrtnike koji obavljaju samostalnu djelatnosti tijekom cjelokupnoga poreznog razdoblja pri evidentiranju primitaka i izdataka važeća su i za poduzetnike koji obavljaju sezonsku djelatnost obrta, što znači da se primitci i izdatci u Knjigu primitaka i izdataka evidentiraju prema načelu blagajne (odnosno prema plaćenju i naplaćenju realizaciji).

⁶ Računovodstvo, revizija i financije, 07/2013 Mr. Anja BOŽINA ovl. rač. Sezonski obrti. Str 163

No, potrebno je posebno naglasiti da neovisno o tome što se putem sezonskog obrta djelatnost obavlja samo određeno razdoblje u godini, prema načelu blagajne primitci i izdatci mogu nastati bilo kada u tijeku poreznog razdoblja, što znači da se u skladu s tom dinamikom i evidentiraju kroz poslovne knjige. Primjerice, izdani računi poreznog obveznika koji obavlja djelatnost sezonski mogu biti naplaćeni u razdoblju kada se djelatnost ne obavlja i obratno. Porezni obveznik također može podmirivati svoje obveze prema dobavljačima u razdoblju kada se djelatnost ne obavlja. Imajući u vidu navedeno, na temelju utvrđenog dohotka obveznici poreza na dohodak nakon isteka poreznog razdoblja (kalendarske godine) podnose godišnju poreznu prijavu propisanog oblika i sadržaja (Obrazac DOH).⁷

Ono što je bitno naglasiti za sezonske obrte je da obrtnik koji obavlja sezonski obrt doprinose za obvezna osiguranja plaća samo za vrijeme obavljanja djelatnosti.

⁷ Ibid

3. UTVRĐIVANJE DOHOTKA

Samostalne obrtničke djelatnosti za potrebe utvrđivanja dohotka vode jednostavno knjigovodstvo, prema načelu blagajne, evidentiranjem poslovnih primitaka i izdataka u samo jednoj knjizi primitaka i izdataka. U slučaju kada primitci i izdaci nisu obavljani u novcu nego u dobrima potrebno ih je evidentirati kao primitke i izdatke u naravi, pri čemu se mora utvrditi njihova tržišna vrijednost, tj. vrijednost koja bi se postigla prilikom prodaje odnosno kupnje u uobičajenom poslovnom prometu. Porezni obveznici imaju mogućnost, uz prethodno zadovoljavanje propisanih uvjeta, plaćati porez na dohodak i paušalno, dok oni porezni obveznici koji vode poslovne knjige utvrđuju dohodak kao razliku poslovnih primitaka i poslovnih izdataka u poreznom razdoblju.

3.1 Evidentiranje poslovnih primitaka i izdataka u knjizi primitaka i izdataka

Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu obrtničku djelatnost, te djelatnost slobodnih zanimanja trebaju utvrđivati dohodak na temelju podataka iz poslovnih knjiga i evidencija. U poslovne knjige i evidencije koje vode obveznici poreza na dohodak, koji obavljaju samostalnu djelatnost (obrnitičku, djelatnost slobodnih zanimanja, djelatnost poljoprivrede i šumarstva), trebaju evidentirati poslovne primitke i izdatke te prema njima utvrditi dohodak.⁸ Primitci i izdaci evidentiraju se u knjizi primitaka i izdataka (obrazac KPI).

⁸ Markota Lj: Godišnja prijava poreza na dohodak na obrascima DOH—Z i DOH za 2015. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti, Računovodstvo revizija i financije prilog časopisu RRIF br. 1/16 str. 31

Slika 1: Knjiga primitaka i izdataka – Obrazac KPI

OBRAZAC KPI

I. OPĆI PODACI O POREZONOM OBVEZNIKU														
1. NAZIV DJELATNOSTI							ŠIFRA DJELATNOSTI							
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI														
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA														
4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI														
II. PODACI O PRIMICIMA I IZDACIMA														
R.	NADNEVAK	BROJ	OPIS	PRIMICI			PDV U	UKUPNI	IZDACI			PDV U	IZDACI IZ	UKUPNO
				U	NA ŽIRO	U			U	NA ŽIRO	U			
b.	PRIMITKA/ IZDATKA	TEMELJ- NICE	ISPRAVA	GOTOVINI	RAČUN	NARAVI	PRIMI- CIMA	PRIMICI	GOTOVINI	RAČUN	NARAVI	IZDACIMA	t.1. i 5.	IZDACI
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (5+6 +7-8)	10	11	12	13	14	15(10+11+ 12-13-14)
1.														

Samostalne djelatnosti evidentiraju primitke i izdatke prema načelu blagajne, što znači da se primitci i izdatci od poslovnih događaja utvrđuju tek nakon primljenih uplata i obavljenih isplata. Primitci i izdatci evidentiraju se u knjizi primitaka i izdataka (obrazac KPI). No ako priljevi i odljevi nisu obavljeni u novcu nego u drugim dobrima, treba ih utvrditi i evidentirati kao primitke i izdatke u naravi. Pritom se ne novčanim primitci utvrđuju prema tržišnoj vrijednosti, odnosno prema cijeni koja bi se ostvarila kod prodaje u uobičajenom poslovnom prometu, a nenovčani se izdatci utvrđuju prema cijenama nabave ili cijenama koštanja.⁹

⁹ Ibid

Obveznici poreza na dohodak osim plaćanja i naplate putem žiro-računa i u gotovini plaćaju i naplaćuju prodanu robu i obavljene usluge i drugim instrumentima plaćanja. Trenutak naplate prema vrsti instrumenta plaćanja smatra se slijedeći:

- ček - primitak ili izdatak nastaje kada je za naplatu primljen ili predan ček,
- mjenica- primitak ili izdatak nastaje naplatom ili prijenosom mjenice,
- kreditna kartica- primitak nastaje naplatom na žiro-račun, a izdatak plaćanjem sa žiro-računa,
- kompenzacija, prijeboj, asignacija, cesija – primitak ili izdatak nastaju u trenutku kada su se stekli propisani uvjeti tj. na dan potpisa odgovarajućeg ugovora ili neke druge važeće isprave.

Dakle nastale i dospjele obveze za nabavljenu robu i obavljene usluge ne smatraju se izdacima, već postaju izdaci u trenutku plaćanja tih obveza. No, izdalcima se smatraju dani predujmovi za neisporučenu robu ili neobavljene usluge, izuzev predujmova za nabavu dugotrajne materijalne imovine, a isto tako se primitcima smatraju primljeni predujmovi za neisporučenu robu ili neobavljene usluge.¹⁰

Primitci iz inozemstva primljeni u stranoj valuti preračunavaju se prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan primitka. U slučaju kad se ne može utvrditi točan dan primitka preračunavanje prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke obavlja se na 31. prosinca tekuće godine u kojoj je primitak iz inozemstva ostvaren. Kada je porezno razdoblje kraće od kalendarske godine u kojoj je primljen primitak iz inozemstva, tada se preračunavanje prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke obavlja na posljednji dan u mjesecu s kojim završava to kraće porezno razdoblje.

¹⁰ Čebetarević, V. et al. (2006) Poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja. Zagreb: RRiF plus d.o.o., str. 191.

3.1.1 Evidentiranje poslovnih primitaka

Poslovni se primitci evidentiraju u obrascu KPI u stupcima 5, 6, 7 i ukupni primitci u stupcu 9, ovisno o tome je li riječ o primitcima u gotovini, na žiro-računu ili u naravi. Pritom treba uvijek voditi brigu o načelu blagajne jer se poslovnim primitcima smatraju samo naplaćena potraživanja. Smatra se da su dobra, a time primitci, naplaćeni kada porezni obveznik njima može raspolagati. U skladu s čl. 20. st. 1. Zakona i čl. 8. i 24. Pravilnika, poslovnim primitcima smatraju se:

Tablica 3. Evidentiranje poslovnih primitak

Poslovni primitci	Ne smatra se poslovnim primitkom
Sva dobra	Primljeni krediti i zajmovi od banaka i drugih fizičkih i pravnih osoba,
Svote državne potpore	
Oprošten dug od strane vjerovnika	Primljene pozajmice vlasnika (uplaćene na žiro račun),
Odricanja potraživanja od kupaca	
Primitci koji se javljaju prilikom zatvaranja obrta, odnosno prestanka obavljanja samostalne djelatnosti – likvidacija	Izuzimanja financijske imovine odnosno isplata novca za vlastite potrebe vlasnika, tj. za potrebe koje nisu u svezi s obavljanjem djelatnosti,
Primitci od otuđenja djelatnosti	
Primitci nastali od prodaje ili izuzimanja stvari ili prava koje se vode ili su se trebala voditi u popisu dugotrajne imovine	Prolazne stavke- novac primljen u ime i za račun druge osobe (npr. Za biljege, takse i sl.) ne smatra se ni primitkom ni izdatkom,
Manjkovi dobara u smislu propisa o PDV-u	
Naplaćene kamate	
Ostali poslovni primitci	Naplaćene kamate po sredstvima po viđenju ili oročenim sredstvima na računu koje fizička osoba koja obavlja samostalnu djelatnost ima otvorene u bankama,
Poslovnim primitcima koji se ne evidentiraju u obrazac KPI smatraju se:	
Primljeni krediti	
Primljene pozajmice	
Prolazne stavke	Primitci od kamata po vrijednosnim papirima izdanim u skladu s posebnim propisima,
Naplaćene kamate	
Nadoknade za vrijeme bolovanja vlasnika	Naknade za vrijeme bolovanja vlasnika obrta i nositelja samostalni zanimanja primljene od HZZO-a.
Dospjela, a nenaplaćena potraživanja od kupaca	

Poslovni su primitci sva dobra koja su poreznom obvezniku u okviru njegove samostalne djelatnosti pritekla u poreznom razdoblju.

1. **Sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i dr.)** koja imaju novčanu vrijednost i koja porezni obveznik primi obavljanjem obrtničke i druge djelatnosti koja se oporezuje kao obrt u poreznom razdoblju prema njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Primitci od prodanih dobara i izvršenih usluga u poreznom razdoblju od 1. siječnja 2015. do 31. prosinca 2015., te naplaćenih u poreznom razdoblju neovisno o tome je li riječ o cijeloj kalendarskoj godini ili samo dijelu godine. Primitcima se smatraju i primljeni predujmovi za isporuku robe i obavljanje usluga na koje se obvezao porezni obveznik, a koje do kraja poreznog razdoblja (kalendarske godine) nije obavio. Pritom treba voditi brigu o tome da se primitci i izdatci koji su nastali u ime i za račun drugoga (prolazne stavke) ne smatraju dohotkom, te ih ne evidentiramo u knjizi primitak i izdataka.

2. Primitci – svote državnih pomoći i poticaja

Primitcima se smatraju i primljene svote državnih pomoći, poticaja i potpora za samostalnu djelatnost, odnosno djelatnost koja se oporezuje kao samostalna djelatnost, kao primjerice pri zapošljavanju (samo dio godine), u poljoprivredi državne potpore, za elementarne nepogode i dr.

Porezni obveznik treba voditi evidenciju o primljenim državnim potporama i poticajima za nabavu dugotrajne imovine i svotama obračunane amortizacije, koja se dostavlja uz godišnju poreznu prijavu.

Porezni obveznik koji do kraja poreznog razdoblja nije nabavio ili stavio u uporabu dugotrajnu imovinu za koju je primio državnu potporu, pomoć ili poticaj, obvezan je uz godišnju prijavu poreza na dohodak za to razdoblje priložiti vjerodostojne isprave iz kojih je moguće utvrditi namjenu primljene potpore te izjavu o načinu i postupcima iskorištavanja te potpore. Iznimno, ako dodijeljena državna potpora, pomoć ili poticaj nije u cijelosti iskorištena za nabavu dugotrajne imovine, a u skladu sa svrhom dodjele potpore, neiskorištena svota potpore, pomoći ili poticaja uključuje se u poreznu osnovicu u razdoblju kada je imovina stavljena u uporabu, pod uvjetom da davatelju potpore nije izvršen povrat neiskorištene svote.¹¹

¹¹ Markota LJ. : Godišnja prijava poreza na dohodak na obrascima DOH—Z i DOH za 2015. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti, Računovodstvo, revizija i financije prilog časopisu RRIF br. 1/16 str. 32

3. Primitci na temelju oprosteno dug a od strane vjerovnika

Ako vjerovnik obrtniku oprost i, odnosno dug na osnovi kredita za nabavu stvari i prava, a koja se unosi u popis dugotrajne imovine, svota otpisanog duga za obrtnika predstavlja primitak u naravi.

4. Primitci na temelj povlastica u slučaju obavljanja povlaštenih obrta povlastica u slučaju obavljanja povlaštenih obrta u odricanja potraživanja od kupca

Ako se obrtnik iz osobnih razloga odrekne potraživanja od kupaca za prodana dobra ili obavljene usluge koje bi u poreznom razdoblju u kojem se odrekao potraživanja ili poslije dovele do primitka, svota otpisanog potraživanja postaje primitkom u naravi u godini u kojoj je obrtnik donio odluku o odricanju od potraživanja.

5. Primitci koji se javljaju kod zatvaranja obrta odnosno prestanka obavljanja samostalne djelatnosti – likvidacije

Obrtnik je dužan evidentirati slijedeće primitke prilikom prestanka obavljanja samostalne djelatnosti, odnosno likvidacije: nenaplaćena potraživanja od kupaca, usporediva tržišna vrijednost zaliha materijala, gotovih proizvoda, trgovačke robe i ostalih zaliha te usporediva tržišna vrijednost dugotrajne imovine koja je evidentirana u popisu dugotrajne imovine neovisno o njezinoj knjigovodstvenoj vrijednosti u trenutku zatvaranja obrta. Kod ovih se primitaka odstupa od temeljnog načela blagajne i oni se u knjigu primitaka i izdataka bilježe kao primitci u naravi.

6. Primitci od otuđenja djelatnosti (prodaje, darovanja i sl.)

Otuđitelj je u poreznom razdoblju u kojem je djelatnost otuđena obvezan iskazati poslovne primitke po tržišnoj vrijednosti, a stjecatelj primitke – obveze preuzete od prodavatelja za

robu i usluge. Ako stjecatelj cijele djelatnosti nastavlja poduzetničku djelatnost, primitci od otuđenja se ne oporezuju ako je osigurano kasnije oporezivanje skrivenih pričuva.

Prema tome, trebao bi se zadržati kontinuitet poslovanja i kontinuitet oporezivanja kod novog vlasnika, s tim da on u svoje poslovne knjige preuzme sva potraživanja i obveze.

Vrijednosti – dobra koje porezni obveznik izuzme iz radnje, obrta ili drugog oblika samostalne djelatnosti za svoje potrebe, potrebe svoga domaćinstva ili druge potrebe koje nisu u vezi s obavljanjem djelatnosti, smatraju se izuzimanjem, odnosno primitkom u trenutku kada su izuzeta. Pritom izuzeta dobra treba knjižiti kao primitak u obrazac KPI prema usporedivoj tržišnoj vrijednosti, odnosno za izuzeta dobra to znači po prodajnoj cijeni. Izuzimanja mogu biti u obliku financijske imovine (novca i drugo), robe, proizvoda, korištenja drugih dobara i usluga, no izuzimanja kao niti ulaganja u obliku financijske imovine ne utječu na dohodak od samostalne djelatnosti, što znači da se ne knjiže u obrazac KPI.

7. Primitci ostvareni od prodaje i/ili izuzimanja u slučaju prodaje (otuđenja) ili izuzimanja stvari ili prava koja se vode ili su se trebala voditi u popisu DI

Primitcima se smatraju ostvareni primitci od prodaje (na temelju izdanog računa) stvari ili prava. Izuzimanjima se smatraju sve vrijednosti koje porezni obveznik izuzme iz radnje, obrta ili drugog oblika samostalne djelatnosti za svoje potrebe, potrebe svog kućanstva ili druge potrebe koje nisu u vezi s obavljanjem djelatnosti. Vrijednost izuzimanja procjenjuje se prema usporedivoj tržišnoj vrijednosti, na koju treba obračunati PDV (može se smatrati i bruto-svotom – cijena na tržištu).¹²

8. Manjkovi dobara u smislu propisa o PDV-u iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske obrtničke komore uvećani za pripadajući PDV

Odlukom o dopuštenoj visini kala, rasipa, kvara i loma na proizvodima u trgovini na malo i Odlukom o dopuštenoj visini kala, rastepa, kvara i loma u ugostiteljstvu Hrvatska obrtnička komora propisala je manjak koji ne podliježe oporezivanju PDV-om i koji se stoga ne knjiži u primitak, odnosno ne uvećava osnovicu poreza na dohodak. Svaki **prekomjerni manjak zajedno sa svotom PDV-a knjiži se u primitak** – uvećava dohodak i smatra se izuzimanjem.

¹² Ibid str. 34

Pritom treba istaknuti da porezni propisi, kako o PDV-u tako i dohotku, ne navode kao dopuštene sitne krađe do visine od 1 % od količine proizvoda koji su u obračunskom razdoblju prodani, a što je propisivala Hrvatska obrtnička komora.¹³

9. Naplaćene kamate po sredstvima i plasmanima sredstava koja služe za obavljanje djelatnosti i zatezne kamate na potraživanja iz poslovnih odnosa

Naplaćene kamate po sredstvima i plasmanima sredstava ne predstavljaju primitak, a uvjet da nisu oporezive po odbitku, odnosno da nije riječ o kamatama koje za fizičku osobu predstavljaju dohodak od kapitala.

10. Primitcima koje treba knjižiti u obrazac KPI smatraju se i sljedeći primitci:

- primitci naplaćeni od osiguravajućih društava na temelju osiguranja stvari, odgovornosti, imovine, života i slučaja ozljede na radu i imovine koje je isplatilo osiguravajuće društvo na ime osiguranja, osiguranja za slučaj ozljede na radu i sl. ako je ugovaratelj i korisnik police osiguranja obrt
- primitci od refundacije naknada plaća za bolovanja preko 42 dana za zaposlenike u obrtu (NE i vlasnika obrta) primljeni od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje ili Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja na radu
- novčana sredstva primljena od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na ime sufinanciranja troškova novozaposlenih radnika na temelju programa poticaja zapošljavanja i sl.
- drugi poslovni primitci.¹⁴

11. Poslovnim primitcima koji se ne bilježe u obrazac KPI (iako će neki od njih biti evidentirani kao uplata na izvatku žiro-računa) smatraju se:

- primljeni krediti i zajmovi od banaka i drugih fizičkih i pravnih osoba
- primljene pozajmice vlasnika (uplaćene na žiro-račun)
- izuzimanja financijske imovine odnosno isplata novca za osobne potrebe vlasnika, tj. za potrebe koje nisu u vezi s obavljanjem djelatnosti

¹³ Ibid

¹⁴ Ibid

- prolazne stavke – novac primljen u ime i za račun druge osobe (npr. za biljege, takse i sl.)
- nadoknade za vrijeme bolovanja vlasnika obrta i ostalih samostalnih zanimanja primljene od HZZO-a
- dospjela, a nenaplaćena potraživanja od kupaca.¹⁵

3.1.2 Evidentiranje poslovnih izdataka

Poslovni izdatci predstavljaju odljeve dobara poreznog obveznika tijekom poreznog razdoblja u cilju stjecanja, osiguranja i očuvanja poslovnih primitaka. U poslovne izdatke uključuju se svi oni izdaci koji su neposredno vezani za obavljanje djelatnosti. S motrišta Zakona i Pravilnika o porezu na dohodak, do odljeva dobra, a time i do nastanka izdatka dolazi u trenutku kada porezni obveznik – fizička osoba koja obavlja samostalnu djelatnost njima više ne može raspolagati.¹⁶

Poslovni izdatci se kao i poslovni primitci evidentiraju u Knjizi primitaka i izdataka po načelu blagajne – tek nakon što su plaćeni. Ako plaćanje nije bilo u novcu tada je riječ o izdatku u naravni koji se utvrđuje prema cijeni nove nabave ili cijeni proizvodnje. Načelo blagajne se ne primjenjuje kod amortizacije (otpisa) dugotrajne imovine. Dugotrajnom imovinom smatramo stvari i prava čija nabavna vrijednost je veća od 3.500,00 kn i imaju vijek trajanja dulji od godinu dana. Ta sredstva kako smo već naveli neće biti izdatak prilikom nabave iste već će se evidentirati kao izdatak obračunom amortizacije. Amortizacija se obračunava za svaki predmet pojedinačno. Amortizaciju ćemo s poreznog motrišta obračunavati primjenom linearne metode. Ova metoda obračuna amortizacije podrazumijeva da svake godine korištenja sredstva umanjimo vrijednost sredstva za jednaki iznos odnosno primjenom iste stope. Osnovica za obračun amortizacije je nabavne vrijednost (trošak nabave) pojedinog predmeta dugotrajne imovine, ako je ona kupljena. Ako je izrađena u vlastitoj režiji, tada je osnovica za obračun amortizacije trošak proizvodnje određenog sredstva. Obračun amortizacije počinje teći prvog dana koji slijedi iza mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u uporabu.

Za fizičke osobe koje samostalno obavljaju djelatnost poslovni izdaci ne nastaju u trenutku primitka računa odnosno obveze za kupljenu kratkotrajnu imovinu i obavljene usluge, već u

¹⁵ Ibid str. 35

¹⁶ Ibid

trenutku njihova plaćanja. Prema tome, izdaci od poslovnih događaja utvrđuju se tek nakon obavljenih isplata pri čemu se ogleda temeljno načelo blagajne.¹⁷

Sukladno Pravilniku, poslovni izdatak nastaje:

- U trenutku plaćanja gotovinom,
- Ako se plaćanje obavlja s računa (negotovinsko plaćanje) u trenutku kada organizacija ovlaštena za platni promet izvrši primljeni nalog za plaćanje,
- U trenutku predaje čeka,
- Prijenosom primljene mjenice (od dužnika) na vjerovnika – indosiranje mjenice,
- Naplatom mjenice od strane vjerovnika (izvadak sa žiro-računa),
- Kod plaćanja kreditnom karticom u trenutku plaćanja sa žiro-računa obrta kartičaru (diners club i dr.)¹⁸

Kod kupnje robe na kredit, ili nabave opreme na operativni leasing, poslovni izdatak nastaje malo po malo- plaćanjem rata leasinga.

Poslovni izdatcima se smatraju i evidentiraju u obrazac KPI slijedeći poslovni izdatci:

1. Izdatci za materijal, robu, proizvode, energiju i usluge na osnovi obavljanja samostalne djelatnosti i dani predujmovi

Izdatak se priznaje u visini cijene nabave, odnosno u visini primljenog i plaćenog računa dobavljača ili troška proizvodnje uz uvjet da je riječ o izdatcima u vezi s obavljanjem obrtničke djelatnosti. Pritom treba istaknuti da se izdatci za nabavljenu dugotrajnu imovinu ne utvrđuju primjenom načela blagajne u visini izdataka za nabavljenu imovinu, već se raspoređuju kroz vijek trajanja potrošive dugotrajne imovine kao otpis. Kod nepotrošive dugotrajne imovine (zemljišta), izdatci za nabavu mogu se odbiti tek prilikom otuđenja ili izuzimanja. Ako se obrtnička djelatnost obavlja u stambenom prostoru, u poslovne se izdatke mogu uračunati samo izdatci koji su izravno vezani za obavljanje djelatnosti. Izdatcima se smatraju i predujmovi dani za neisporučenu robu i neobavljene usluge, osim predujmova danih za nabavu dugotrajne imovine.¹⁹

¹⁷ Ćebetarević, V. et al. (2006) *Poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja*. Zagreb: RRiF plus d.o.o. str. 233

¹⁸ Ibid

¹⁹ Markota LJ. : Godišnja prijava poreza na dohodak na obrascima DOH—Z i DOH za 2015. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti: Računovodstvo revizija i financije prilog časopisu RRIF br. 1/16 str. 36

2. Izdatci osoblja

Porezno priznatim izdatcima smatraju se isplaćene plaće zaposlenika (porez na dohodak i možebitni prirez te doprinosi), a priznaju se u visini stvarnih isplata. Uplaćeni doprinosi za osobno mirovinsko te zdravstveno osiguranje osobe koja obavlja samostalnu djelatnost priznaju se, ako su plaćeni, do visine propisane posebnim zakonima za obvezno osiguranje. Porezni obveznik koji obavlja samostalnu djelatnost ne može iskazati izdatak na ime isplaćene plaće, nego samo u svoti uplaćenih propisanih obveznih doprinosa za sebe osobno.²⁰

3. Izdatci za obrazovanje i izobrazbu poduzetnika i njegovih radnika

Poduzetnik i njegovi radnici koji još dodatno kao poticaji zapošljavanja umanjuju dohodak ostvaren obavljanjem samostalne djelatnosti za 2015., dohodak od samostalnih djelatnosti dodatno se umanjuje za svotu državne potpore za naukovanje za obrtnička zanimanja te za svotu državne potpore za obrazovanje i izobrazbu prema posebnim propisima. Na taj se način smanjuje i porezna osnovica u godišnjem obračunu po podnesenoj poreznoj prijavi.

Izdatcima za obrazovanje i izobrazbu poduzetnika smatraju se svote naknada za:

- obrazovanje na osnovnim, srednjim, višim, visokim školama, fakultetima, poslijediplomskom studiju te u postupku za stjecanje doktorata, i to plaćeni obrazovnim institucijama u tuzemstvu i inozemstvu, zatim naknade za tečajeve, seminare, specijalizacije, konferencije i kongrese, i to u tuzemstvu i inozemstvu plaćene pravnim i fizičkim osobama ovlaštenim ili registriranim za obavljanje tih djelatnosti
- izdatci za nabavu knjiga, udžbenika, priručnika, skripti i druge literature u papirnatom ili elektroničkom obliku
- ako se školovanje i stručno usavršavanje obavlja izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta radnika, izdatcima za školovanje i stručno usavršavanje smatraju se i troškovi prijevoza prigodom upućivanja na i povratka sa školovanja i stručnog usavršavanja, i to do visine cijene karata sredstvima javnog prijevoza i troškovi smještaja do visine stvarnih izdataka, a u slučajevima seminara i savjetovanja (ne i školovanja), dnevnice do visine i pod uvjetima propisanim²¹

²⁰ Ibid

²¹ Ibid str. 36

4. Otpisi dugotrajne imovine – amortizacija

Dobra dugotrajne imovine koja su unesena u popis DI otpisuju se neovisno o tome je li obračunana prema stopama amortizacije, uvećanim za 100 % ili nižim od propisanih, porezno priznati izdatak. Nadalje, ako se dobro dugotrajne imovine zbog uništenja više ne može rabiti ili ako se proda, izuzme ili na drugi način otuđi, tada se njegova knjigovodstvena vrijednost otpisuje u cijelosti i knjiži kao izdatak. Kod dugotrajne imovine smatra se da je došlo do izdatka u trenutku kad je njezina vrijednost smanjena zbog izvanrednih događaja ako o tome postoje zapisnici mjerodavnih tijela (npr. proglašena prirodna nepogoda, odnosno prirodna nepogoda od koje je štetu utvrdilo mjerodavno tijelo, šteta od ratnih događanja utvrđena od strane mjerodavnih tijela, krađa prema zapisniku policije i drugo). Izdatci za popravak oštećenja odbijaju se u trenutku plaćanja.

Treba napomenuti da se amortizacija za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz priznaje do 400.000,00 kn troška nabave po jednom sredstvu. Ako trošak nabave prelazi navedenu svotu, amortizacija iznad navedene svote priznaje se samo ako sredstvo služi isključivo za registriranu djelatnost najma ili prijevoza.

Od 2015. primjenjuje se nove mjere prema Zakonu u vezi s primljenim poticajima za nabavu dugotrajne imovine poreznog obveznika. To znači da će se u poslovne primitke evidentirati samo svota izdataka za amortizaciju za dugotrajnu imovinu nabavljenu iz svote poticaja koja je stavljena u uporabu, a u visini iskazanih izdataka nastalih po osnovi korištenja te imovine, odnosno u visini iskazane svote otpisa u Popisu DI u tom razdoblju Porezni obveznik treba voditi evidenciju o primljenim državnim potporama i poticajima za nabavu dugotrajne imovine i svotama obračunane amortizacije, koja se dostavlja uz godišnju poreznu prijavu.

5. Sva ulaganja, osim ulaganja u dugotrajnu imovinu i ulaganja u novcu

To mogu biti sva privatna dobra koja porezni obveznik unese u djelatnost, a koja ne potječu od obavljanja djelatnosti, a smatraju se poslovnim izdancima kada se ulaganje obavi. Ulaganje obrtne imovine procjenjuje se prema nabavnoj vrijednosti, a ulaganja dugotrajne imovine prema usporedivoj tržišnoj vrijednosti. Ulaganje dugotrajne imovine ne smatra se izdatkom nego se izdatci raspoređuju kroz vijek trajanja potrošive dugotrajne imovine.

6. Preostala knjigovodstvena vrijednost u slučaju prodaje ili izuzimanja imovine

Prodaja ili otuđenje dugotrajne imovine koja je evidentirana u popisu DI u slučaju otuđenja knjiži se tako da poslovni izdatak čini preostala knjigovodstvena vrijednost te imovine na kraju mjeseca otuđenja, a poslovni primitak je primitak od prodaje/izuzimanja. Za stvari koje nisu u popisu DI, knjigovodstvena se vrijednost izračunava na temelju isprava o nabavi, a ako nema isprava, onda procjenom.

7. Naknade, potpore i nagrade za nositelje obrtničke djelatnosti i djelatnosti slobodnog zanimanja kao i djelatnosti poljoprivrede te zaposlenike kod navedenih obveznika

Riječ je o naknadama koje poslodavci, obrtnici i s obrtom izjednačene djelatnosti mogu isplaćivati sebi ili svojim zaposlenicima i knjižiti kao izdatak. To su npr. naknade prijevoznih troškova i troškova noćenja na službenom putu u visini stvarnih izdataka, naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom u visini stvarnih izdataka, naknade za korištenje privatnim automobilom u službene svrhe do visine 2,00 kn po prijeđenom kilometru i dr.

Nadalje, izdatci mogu biti isplaćeni kao potpore zbog invalidnosti radnika do 2.500,00 kn godišnje, potpore za slučaj smrti radnika 7.500,00 kn ili člana uže obitelji radnika – do 3.000,00 kn, dar djetetu do 15 godina života u svoti od 600,00 kn, prigodne nagrade do 2.500,00 kn godišnje (božićnica, regres), dnevnice, terenski dodatak, naknada za odvojeni život, pomorski dodatak, otpremnine radi odlaska u mirovinu, jubilarne nagrade zaposlenicima, nagrade učenicima i studentima za vrijeme praktičnog rada i dr

Neoporezive isplate priznaju se na temelju vjerodostojnih isprava (računa, obračuna, odluka, potvrda o cijeni karata i drugog). Pritom se izdatci za službena putovanja (dnevnice, naknade prijevoznih troškova, naknade korištenja privatnim automobilom u službene svrhe, troškovi noćenja i drugo) obračunavaju na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju izdatci i drugi podatci navedeni na putnom nalogu.²²

8. Isplate stipendija

Neoporeziva svota stipendije učenicima i studentima za redovito školovanje na srednjim, višim i visokim školama te fakultetima priznaje se u izdatke do 1.600,00 kn mjesečno.

²² Ibid

Neoporeziva stipendija u svoti od 4.000,00 kn mjesečno može se isplaćivati i studentima na sveučilištima u tuzemstvu za izvrsna dostignuća u znanju i u ocjenama na sveučilištima, koji su izabrani na javnim natječajima.

Međusobno se isključuju neoporeziva svota stipendije od 4.000,00 kn i stipendija od 1.600,00 kn.

No ako se u tijeku jednoga mjeseca poreznog razdoblja isplaćuju nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja ili stipendije, ili sportske stipendije, ili naknade sportašima (u visini neoporezivih svota) za više mjeseci istog ili prethodnog poreznog razdoblja, propisane neoporezive svote priznaju se u ukupnoj svoti kumulativno za broj mjeseci za koje je nagrada, stipendija, sportska stipendija ili naknada trebala biti isplaćena. Isplatitelji su obvezni u svojim evidencijama osigurati podatke o isplaćenim primitcima, i to na osnovi svih navedenih isplata koje obavljaju, a ako se primitci isplaćuju kod dva ili više isplatitelja, porezni obveznik obavezan je isplatitelju prije isplate dostaviti vjerodostojne isprave o ostvarenim primitcima kod drugih isplatitelja.

9. Nagrade učenicima na praktičnom radu i naukovanju

Nagrade učenicima (ne i studentima) za vrijeme praktičnog rada i naukovanja također se mogu knjižiti u izdatke, i to neoporezivo do 1.600,00 kn mjesečno. Riječ je o izdatcima isplaćenih nagrada učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja, koja je mogla biti neoporezivo isplaćena u svoti od 1.600,00 kn po učeniku mjesečno.

Minimalni uvjet za ugovore o naukovanju o načinu organiziranja i izvođenju nastave u strukovnim školama propisan je sadržaj i izgled obrasca Ugovora o naukovanju za učenike koji se školuju za zanimanja vezanih obrta i Ugovora o provedbi praktične nastave za ostale učenike strukovnih škola.

Između ostalog, navedeni ugovori sadržavaju i obvezu obrtnika da se tijekom obavljanja praktične nastave i vježbi učeniku isplaćuje mjesečna nagrada, i to: u prvoj godini 10 %, u drugoj godini 20 % te u trećoj godini 25 % prosječne neto-plaće ostvarene u prethodnoj godini u gospodarstvu RH. Prosječna neto-plaća u 2014. koja se primjenjivala kao osnovica u 2015. iznosi 5.533,00 kn. Nagrada se isplaćuje za ostvarene sate praktične nastave i vježbe naukovanja. Prosječnu neto-plaća ostvarena u godini objavljuje Državni zavod za statistiku (obično u veljači za prethodnu godinu). Znači, obrtnici su obvezni učenicima nakon odrađene prakse, izračunati i isplatiti propisanu svotu nagrade. Pritom neoporeziva naknada u svoti od 1.600,00 kn odnosi samo na nagrade učenicima, a ne i studentima. Prilikom isplate, obrtnik je

obvezan predati JOPPD prema pravilima za neoporezive primitke. Preporučujemo da i za ove potrebe, ako je bilo isplata, obrtnik izradi rekapitulaciju za svoje potrebe.²³

10. Izdatci u vezi s otuđenjem ili likvidacijom djelatnosti

Knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine prema popisu te imovine u trenutku likvidacije, neplaćene obveze dobavljačima i druge neplaćene obveze u vezi s djelatnošću te drugi izdatci u vezi s likvidacijom.

11. Plaćene kamate po kreditima i zajmovima koji su u vezi s obavljanjem djelatnosti kao i zatezne kamate na obveze iz poslovnih odnosa

Poslovnim izdatcima smatraju se, osim plaćenih kamata po zajmovima i kreditima za obavljanje djelatnosti, također i jednokratne naknade te drugi izdatci u vezi s odobravanjem kredita.

12. Doprinos Hrvatskoj obrtničkoj komori, članarina turističkoj zajednici, spomenička renta

1. Obveznici plaćanja komorskog doprinosa su fizičke osobe („dohodaši” i „dobitaši”), članovi Hrvatske obrtničke komore koji obavljaju registrirane djelatnosti u skladu s odredbama Zakona o obrtu. Način, stope, osnovice i rokovi plaćanja doprinosa doneseni su u Odluci o obveznicima, jedinstvenoj osnovici, načinu i rokovima plaćanja obveznoga komorskog doprinosa za jedinstveni sustav organiziranosti obrta.

Doprinos se u 2015. plaćao samo u paušalnoj svoti.

Prema načelu blagajne, plaćeni se doprinosi evidentiraju u obrazac KPI kao izdatak, a zajedno s obrascem DOH treba predati i konačni obračun za plaćeni komorski doprinos na obrascu KD.

2. Obveza plaćanja članarine turističkim zajednicama obveznici su fizičke osobe koje imaju sjedište u turističkom mjestu.

²³ Ibid str. 41

Plaćene predumove u 2015. trebalo je knjižiti u obrazac KPI u izdatke, a najkasnije do kraja mjeseca veljače 2015., zajedno s obrascem DOH, treba predati i konačni obračun na obrascu TZ.

3. Obveza plaćanja spomeničke rente proizlazi iz Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Može se plaćati na temelju dviju osnova:

- prihodi od spomeničke rente koja se plaća po stopi od 0,05 % na ukupne primitke
- prihodi od spomeničke rente koja se plaća po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora.

Plaćene je svote trebalo u tijeku 2015. knjižiti u izdatke te zajedno s obrascem DOH treba predati konačni obračun spomeničke rente na obrascu SR.²⁴

3.1.3 Porezno nepriznati izdaci

Sukladno Zakonu i Pravilniku poreza na dohodak postoje izdaci koji nisu porezno priznati, odnose se na one izdatke koje obrtnici i druge fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost, to su oni izdaci koji nisu u izravnoj vezi s obavljanjem djelatnosti. Pri utvrđivanju dohotka od samostalne djelatnosti ne odbijaju se slijedeći izdaci:

1. 70% izdataka reprezentacije

Pod reprezentacijom se smatraju ugošćenja, darovi s utisnutim znakom tvrtke ili proizvoda ili njega, izdaci za odmor, sport, rekreaciju i razonodu, izdaci za korištenje osobnim motornim vozilima, plovilima, zrakoplovima, kućom za odmor i slični izdaci poslovnim partnerima u visini troškova nastalih iz poslovnih odnosa s poslovnim partnerom. Porezno priznatim poslovnim izdatkom smatra se 30 % izdatka reprezentacije, dok je 70 % izdatka reprezentacije porezno nepriznati izdatak. Fizičke osobe koje su u sustavu PDV-a, u 70 % porezno nepriznatog troška trebaju uključiti i pripadajući PDV, a stopa PDV-a je u cijeloj 2015. bila 25 %. S motrišta poreza na dohodak i poreza na dodanu vrijednost, u praksi se mogu javiti tri različita postupka s obračunom reprezentacije pa i knjiženje u obrascu KPI treba provesti u skladu s time.

²⁴ Ibid str. 41

2. 30% izdataka u svezi s vlastitim ili unajmljenim osobnim motornim vozilom i drugim sredstvima za osobni prijevoz poduzetnika, poslovnih i drugih zaposlenih osoba (vlasnika obrta), ako se po osnovi korištenja tih sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća.

Iznimno izdatci za osiguranje osobnih motornih vozila i drugih prijevoznih sredstava smatraju se u cijelosti porezno priznatim izdatkom.

Izdatke u vezi s korištenjem osobnim motornim vozilima trebalo je knjižiti na jednak način kao i reprezentaciju, no razlika je jedino u tome što je u ovom slučaju porezni priznati izdatak u visini 70 % izdatka, a 30 % je porezno nepriznato.

Pritom treba napomenuti da se izdatci za osiguranje osobnih motornih vozila i drugih prijevoznih sredstava knjiže kao izdatak u visini ukupne svote računa kao i porez na cestovna motorna vozila i plovila te troškovi kamata za osobne automobile koji su u financijskom leasingu.

Evidentiranje troškova prijevoznih sredstava ovisi o tome je li automobil:

- a) u imovini obrta – nepriznato 30 % troška amortizacije, goriva, registracije, troškova tekućeg održavanja (rezervni dijelovi, usluge servisa za popravak i sl.), pranja automobila, autoguma i dr.;
- b) u financijskom leasingu – nepriznato 30 % troška amortizacije, goriva, troškova tekućeg održavanja, autoguma, i 30 % NEPRIZNATO svih drugih troškova koje po ugovoru snosi korisnik financijskog leasinga (npr. naknada koju leasing-kuća zaračuna korisniku za registraciju vozila, osiguranje, imovinski porez na cestovna vozila i sl.). Kamata kao trošak financiranja priznaje se u 100 %-tnoj svoti;
- c) u poslovnom najmu (operativni leasing) – nepriznato 30 % troška naknade po ugovoru o najmu, troška goriva i svih drugih troškova koje po ugovoru snosi korisnik najma;
- d) *rent a car* – nepriznato 30 % troška za uslugu *rent a cara* i troška goriva.²⁵

1. PDV na vlastitu potrošnju, besplatne isporuke i drugi izdatci.

Ova skupina izdataka smatra se izuzimanjem jer nisu u vezi s obavljanjem djelatnosti, te se smatraju poslovnim primitcima u trenutku kada su izuzeti zajedno s PDV-om jer je riječ o besplatnim isporukama.

2. Primitci poduzetnika koji obavljaju samostalnu djelatnost (vlasnike obrta) po osnovi naknada, potpora i nagrada. Naime, ako vlasnik obrta sebi isplaćuje naknade troškova

²⁵ Ibid str. 43

prijevoza na posao i s posla, potporu zbog neprekidnog bolovanja dužeg od 90 dana ili daje dar svom djetetu, a riječ je o svotama koje su veće od onih propisanih Pravilnikom o porezu na dohodak, tada razlika između stvarno isplaćene i dopuštene svote predstavlja porezno nepriznati rashod i ne unosi se u knjigu primitaka i izdataka.

3. Dnevnice i troškovi službenog puta poduzetnika koji obavljaju samostalnu djelatnost (vlasnika obrta), iznad propisanih svota.
4. Drugi izdatci koji nisu u izravnoj svezi s obavljanjem samostalne djelatnosti.²⁶

3.1.4 Izdatci koji se ne smatraju poslovnim izdatcima

Poslovnim izdatcima ne smatraju se izdatci koji su nastali u vezi s osobnim potrebama poreznog obveznika ili pak nisu nastali s namjerom ostvarivanja poreznih primitaka, a to su sljedeći izdatci:

- plaćeni porez na dohodak (mjesečne akontacije i razlika po godišnjoj poreznoj prijavi), porez na dodanu vrijednost (uplate na temelju mjesečnog ili tromjesečnog obrasca PDV), porez na nasljedstva i darove te drugi osobni porezi
- izdatci za novčane kazne i prekršaje, izdatci za troškove sudskog ili upravnog postupka u osobnim predmetima i kamate na zakašnjela plaćanja osobnih izdataka
- otplate glavnice kredita i zajmova nositelja obrtničke djelatnosti i
- svi ostali izdatci koji se ne mogu jasno odvojiti od osobnih izdataka.

U obrascu KPI navedene izdatke zato ne treba niti evidentirati jer nisu nastali s namjerom ostvarivanja oporezivih primitaka, neovisno o tome što su možda plaćeni preko žiro-računa poreznog obveznika.

²⁶ Čebetarević, V. et al. (2006) *Poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja*. Zagreb: RRiF plus d.o.o. str. 259

4. POREZNA PRIJAVA

Za utvrđivanje primitaka i izdataka, primjenu poreznih olakšica te oporezivanje dohotka treba primjenjivati odredbe slijedećih poreznih propisa:

- Zakona o porezu na dohodak,
- Pravilnika o porezu na dohodak,
- Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu,
- Pravilnik o sadržaju evidencije državne potpore za obrazovanje i izobrazbu i
- Odluke o karti regionalnih potpora.

Osim navedenog Ministarstvo financija dalo je Uputu o sastavljanju i podnošenju godišnje porezne prijave obveznika poreza na dohodak i obračunavanje godišnjeg poreza na dohodak.²⁷

Prijava poreza na dohodak od samostalne djelatnosti podnosi se na DOH obrascu i za zajedničke obrte na obrascu DOH-Z. Rok za predaju DOH obrasca je posljednji dan u veljači tekuće godine za prethodnu godinu, a za DOH-Z do kraja siječnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Dohodak od samostalne djelatnosti je, prema Zakonu o porezu na dohodak²⁸ razlika između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka nastalih u poreznom razdoblju. Pritom nije bitno je li riječ o obrtničkoj djelatnosti s jednim nositeljem ili obavljanju obrtničke djelatnosti s više supoduzetnika. Za 2015. godinu to su svi poslovni događaji (primitci i izdatci) evidentirani u obrascu KPI prema načelu blagajne, dakle oni koji su plaćeni i naplaćeni od 1. siječnja 2015. do 31. prosinca 2015., zajedno s izdatkom amortizacije – otpisom dugotrajne imovine, a prema obračunu iskazanom u obrascu DI.²⁹

Prilikom utvrđivanja visine dohotka od samostalne djelatnosti najprije se mora utvrditi poslovne primitke i poslovne izdatke, te nakon toga zaključiti knjigu KPI. Slijedom navedenog proizlazi da se najprije zbraja po stupcima obrasca KPI ukupne primitke, te ukupne izdatke. Dohodak će biti razlika između ukupnih primitaka i ukupnih izdataka.

Sukladno Zakona i Pravilniku porezni obveznici trebaju predati nadležnoj ispostavi Porezne uprave poreznu prijavu o utvrđenom dohotka na obrascu koji je sastavni dio izmjena i dopuna Pravilnika o porezu na dohodak.

²⁷ Markota Lj. (2014) Kontrola evidentiranja poslovnih događaja prije utvrđivanja dohotka samostalnih djelatnosti za 2013. Računovodstvo revizija i financije (I.) str .22.

²⁸ Narodne novine Zakon o obrtu. Zagreb: Narodne novine d.d br. 177/04. – 148/13

²⁹ Markota Lj: Godišnja prijava poreza na dohodak na obrascima DOH—Z i DOH za 2015. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti; Računovodstvo revizija i Financije prilog časopisu RRIF br. 1/16 str. 46

Utvrđenu svotu dohotka od obavljanja samostalne djelatnosti unosi se u obrazac prijava poreza na dohodak, to jest u obrazac DOH i to pod rednim brojem 4.2.1., Dio SD - dohodak od samostalne djelatnosti obrta, slobodnih zanimanja poljoprivrede i šumarstva i djelatnosti koje se oporezuju kao samostalna djelatnost.

4.1 Utvrđivanje porezne osnovice

Dohodak kao razlika evidentiranih poslovnih primitaka i izdataka nije porezna osnovica na koju porezni obveznik – obrtnik ili slobodno zanimanje treba obračunati porez na dohodak. Zakon i Pravilnik o porezu na dohodak propisuju razne porezne olakšice – smanjenja, koje treba primijeniti na tako stečen dohodak kao razliku primitaka i izdataka iz obrasca KPI na sljedeći način:

Dohodak = razlika primitaka i izdataka

Od gore navedenog rezultata odnosno dohotka umanjujemo za :

- **plaće novozaposlenih osoba**, novim radnicima smatraju se radnici s kojima je sklopljen ugovor o radu na neodređeno vrijeme, a zaposlenje je kod poreznog obveznika uslijedilo nakon najmanje jednomjesečne prijave kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i trajanja probnog rada ako je ugovoren. Novim radnicima smatraju se i osobe zaposlene nakon odustanka od korištenja prava na mirovinu ili osobe koje se prvi put zapošljavaju, a i osobe zaposlene na određeno vrijeme kao pripravnici, vježbenici, stažisti i slično. Porezni obveznik može pravo na umanjenje dohotka za isplaćene plaće i doprinose na plaću novih radnika koristiti godinu dana od dana njihovog zaposlenja³⁰.

- **državna potpora za naukovanje za obrtnička zanimanja prema čl. 6. Zakona o državnoj potpori**. Poduzetnik u čijim se pogonima ili radionicama izvodi praktična nastava i vježbe naukovanja za zanimanja u sustavu vezanih obrta može osnovicu za obračun poreza na dobit ili dohodak od samostalne djelatnosti umanjiti za iznos isplaćenih nagrada učenicima u vrijeme pohađanja praktične nastave i vježbi naukovanja. Poduzetnik koji je po bilo kojoj drugoj osnovi ostvario potporu male vrijednosti može osnovicu za obračun poreza na dobit ili dohodak od samostalne djelatnosti umanjiti do gornje granice potpore male vrijednosti u skladu s odgovarajućim pravilima o potporama male vrijednosti.

³⁰ Narodne novine Zakon o obrtu. Zagreb: Narodne novine d.d br.143/14

Poduzetnik kod kojega su na praktičnoj nastavi i vježbama naukovanja jedan do tri učenika može poreznu osnovicu ili dohodak od samostalne umanjiti za 5%. Poduzetnik kod kojeg su na praktičnoj nastavi i vježbama naukovanja više od tri učenika može postotak umanjenja porezne osnovice ili dohotka od samostalne djelatnosti povećati za jedan postotni bod po svakom učeniku, a najviše do 15% porezne osnovice ili dohotka od samostalne djelatnosti.

Iznos umanjenja osnovice poreza na dobit ili dohotka od samostalne djelatnosti ne može biti veći od godišnjega neoporezivog iznosa nagrada učenicima za vrijeme izvođenja praktične nastave i vježbi naukovanja po svakom učeniku.

- državna potpora za obrazovanje i izobrazbu prema Zakonu o državnoj potpori

- izdaci za istraživanje i razvoj. Obveznicima poreza na dohodak koji obavljaju samostalne djelatnosti iz članka 18. Zakona o porezu na dohodak, dohodak od samostalne djelatnosti može se u poreznom razdoblju dodatno umanjiti po osnovi izdataka za istraživanje i razvoj i to u visini 100% nastalih i u poslovnim knjigama iskazanih izdataka.

Istraživanjem se a smatra izvorno i planirano ispitivanje poduzeto radi stjecanja novih znanstvenih i tehničkih spoznaja i razumijevanja, a uključuje temeljno istraživanje i primijenjeno istraživanje. Temeljnim istraživanjem smatra se teorijski ili pokusni rad poduzet radi stjecanja novih znanja bez konkretne praktične primjene, a primijenjenim istraživanjem teorijski ili pokusni rad poduzet radi stjecanja novih znanja i usmjeren na ostvarivanje praktičnog cilja. Razvojem se smatra sustavni rad koji se temelji na rezultatima znanstvenog istraživanja i praktičnog iskustva, usmjeren stvaranju novih materijala, proizvoda i sustava te uvođenju novih procesa, sustava i usluga ili znatnom poboljšanju postojećih.

Istraživanjem i razvojem ne smatra se kontrola kvalitete, rutinsko testiranje proizvoda, prikupljanje podataka koje nije dijelom istraživačkoga razvojnog procesa, istraživanje učinkovitosti, upravljačka studija, istraživanje tržišta i promotivna prodaja.

Izdacima za istraživanje i razvoj smatraju se osobito:

1. plaće i ostali odnosni troškovi osoba koje sudjeluju u istraživanju i razvoju,
2. izdaci za materijal i usluge korištene u djelatnosti istraživanja i razvoja,
3. izdaci otpisa nekretnina, postrojenja i opreme u razmjernom dijelu u kojem se ova sredstva koriste za istraživanje i razvoj,
4. opći izdaci koji se odnose na istraživanje i razvoj, osim općih administrativnih izdataka,

5. izdaci za istraživanje i razvoj koje je za poreznog obveznika obavila osoba registrirana za obavljanje istraživanja i razvoja,
6. amortizacija patenata i licencija u razmjernom dijelu u kojem se koriste za istraživanje i razvoj.³¹

- **preneseni gubitak (5 razdoblja)** Porezni gubitak može se utvrditi po osnovi obavljanja samostalnih djelatnosti i ostalih djelatnosti od kojih se dohodak utvrđuje na način propisan za samostalne djelatnosti, odnosno na temelju poslovnih knjiga. Porezni gubitak može se nadoknaditi (odbiti) samo od dohotka po osnovi kojega je i utvrđen. Porezni gubitak koji se ne može nadoknaditi (odbiti) u poreznom razdoblju u kojemu je nastao, prenosi se i nadoknađuje umanjnjem dohotka po osnovi kojega je utvrđen, u sljedećih pet poreznih razdoblja. Porezni obveznik gubi pravo na odbitak poreznog gubitka iz stavka 1. ovoga članka istekom petoga poreznog razdoblja. Odbitak gubitka je dopušten u tekućem poreznom razdoblju ako se nije mogao odbiti (nadoknaditi) u prethodnim poreznim razdobljima. Preneseni se gubici nadoknađuju prema redosljedu njihova nastanka.³²

4.2 Utvrđivanje godišnje porezne osnovice na obrascu DOH

Prilikom izrade porezne prijave porezni obveznik dužan je ponajprije utvrditi poslovne primitke i izdatke poslovne godine. Radi lakšeg razumjevanja rada uzet je primjer iz prakse. Porezni obveznik zaključuje knjigu primitaka i izdataka, na obrascu P-PPI, to radi na način da zbraja određene stupce obrasca u kojima je tijekom godinu evidentirao poslovne događaje. Utvrđena razlika između primitaka izdataka predstavlja dohodak ovog poreznog obveznika. Kad porezni obveznik utvrdi dohodak kao razliku poslovnih primitaka i izdataka u obrtu s jednim ili više nositelja, dohodak je moguće umanjiti za posebne olakšice i poticaje. Olakšice treba unijeti u za to određeno mjesto u obrascu DOH i DOH-Z, pritom vodeći računa o tome da olakšice iskorištene u obrascu DOH-Z supoduzetnik ne može upotrijebiti još jednom u obrascu DOH, kada prijavljuje svoj dio dohotka.

Prijavu poreza na dohodak na obrascu DOH trebaju predati porezni obveznici kao jednini nositelji samostalne djelatnosti (obrta ili slobodnog zanimanja i dr.), ali i supoduzetnici za dio

³¹ Ibid

³² Markota Lj: Godišnja prijava poreza na dohodak na obrascima DOH—Z i DOH za 2015. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti; Računovodstvo revizija i financije prilog časopisu RRIF br. 1/16 str. 47

dohotka koji su stekli obavljanjem djelatnosti u zajedničkom obrtu na temelju rješenja Porezne uprave te ako je obrtnik u jednom obrtu nositelj, a u drugom, primjerice, supoduzetnik u zajedničkom obrtu.³³

Slika 2: Obrazac P-PPI

OBRAZAC P-PPI	
PREGLED POSLOVNIH PRIMITAKA I IZDATAKA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OSTVARENIH U GODINI	
I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU	
1. IME I PREZIME:	BIFE "TUNGA RE" vi. MARKO TURČINOV
2. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORA VIŠTA:	Lajci 5 MURTER
3. OIB:	72422297161
OPIS	Iznos (u kunama i lipama)
II. PRIMICI	
1. primici u gotovini	1.036.330,44
2. primici putem žiroračuna	262,00
3. primici u naravi	0,00
4. primici u svezi otuđenja	0,00
5. primici poreznog razdoblja u visini evidentiranih izdataka nastalih temeljem amortizacije iz članka 20. stavak 7. Zakona	0,00
6. PDV u primicima (1)	118.796,97
7. UKUPNI PRIMICI (1.+2.+3.+4.+5.-6.)	917.795,47
III. IZDACI	
1. izdaci u gotovini	208.375,17
2. izdaci putem žiroračuna	389.208,75
3. izdaci u naravi	0,00
4. izdaci otpisa	123.864,38
5. izdaci reprezentacije	0,00
6. izdaci u svezi s otuđenjem	0,00
7. PDV u izdacima (2)	83.975,86
8. izdaci koji se porezno ne priznaju iz članka 22. Zakona	0,00
9. UKUPNI IZDACI (1.+2.+3.+4.+5.+6.-7.-8.)	637.472,44
IV. OSTVARENI D O H O D A K/GUBITAK (II.7-III.9)	280.323,03
V. DODATAK PREGLEDU POSLOVNIH PRIMITAKA I IZDATAKA	
1. broj zaposlenih radnika na dan 31. prosinca	1
2. razlika između prometa po žiroračunu i iskazanih primitaka po II.2. (2.1.+2.2.+2.3.+2.4.+2.5.)	0,00
2.1. polog utrška koji je iskazan pod II.1.	0,00
2.2. primljeni iznos kredita	0,00
2.3. primljeni iznos zajmova	0,00
2.4. primljeni iznos po osnovi državnih pomoći, poticaja i potpora namijenjenih za nabavu dugotrajne imovine koja podliježe amortizaciji	0,00
2.5. ostali navedeni primici, koji se ne smatraju oporezivim primicima	0,00

NADNEVAK 31.12.2015

POTPIS POREZNOG OBVEZNIKA _____

(1) iznos upisuju samo porezni obveznici koji su istovremeno i obveznici poreza na dodanu vrijednost

(2) iznos upisuju samo porezni obveznici koji su istovremeno i obveznici poreza na dodanu vrijednost

³³ Ibid str. 48

4.3 Iskazivanje podataka na obrascu DOH

Kako je prethodno navedeno prijava poreza na dohodak samostalnih obrtničkih djelatnosti podnosi se na obrascu DOH do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu nadležnom uredu porezne uprave.

Radi lakšeg objašnjenja i razumjevanja samog postupka podnošenja porezne prijave uzet je za primjer poduzetnika.

Obrazac DOH – 1. Opći podatci

U ovo polje su uneseni podatci o poreznom obvezniku i razdoblju za koje se utvrđeni dohodak prijavljuje. Ukoliko porezna uprava to od nas zahtjeva može se upisati još i MBG

Obrazac DOH – 2. Podatci o uzdržavanim članovima, Obrazac DOH – 3. Podatci o uvećanju osobnog odbitka

U navedena polja obrtnik upisuje podatke o uzdržavanim članovima za potrebe izračuna svote osobnog odbitka kojim će se smanjiti dohodak u vezi s izračunom porezne osnovice.

Osobni odbitak predstavlja neoporezivi dio dohotka. Ubraja se u skupinu poreznih olakšica tako da se izuzme iz osnovice za obračun poreza na dohodak. Osnovni osobni odbitak svakog građanina je 2.600,00 kuna i nosi odbitni faktor 1,00. Iznos osobnog odbitka uvećava se za uzdržavane članove obitelji, te se na taj način povećava odbitni faktor. Tako se za uzdržavane članove uže obitelji – supružnika, majku, oca, sestru, brata, baku i djeda – odbitni faktor uvećava za 0,50.

Na primjer ako osoba uzdržava supružnika, tada njegov odbitni faktor iznosi 1,5 (1,00 + 0,50). Za uzdržavanu djecu odbitni faktor se progresivno povećava – za prvo dijete 0,50, za drugo dijete 0,70, za treće dijete 1,00 itd.

Članovi se smatraju uzdržavanima ako nemaju ostvarene oporezive primitke u toj godini veće od 13.000,00 kuna (pet osobnih odbitaka).

Kako bismo lakše objasnili popunjavanje porezne prijave za primjer je obrađena poreznu prijavu poduzetnika za 2015 godinu.

Slika 3: Obrazac Doh opći podatci

Obrazac DOH

MINISTARSTVO FINANCIJA, POREZNA UPRAVA

PODRUČNI URED

DALMACIJA

ISPOSTAVA

ŠIBENIK

PRIJAVA POREZA NA DOHODAK ZA 2015. GODINU

1. OPĆI PODACI										
1.1. IME I PREZIME / IME RODITELJA:				MARKO TURČINOV						
1.2. ADRESA (mjesto, ulica i kućni broj):				MURTER, LAJCI 5						
1.3. OIB:		72422297161				TELEFON:		022434171		
1.4. UMIROVLJENIK (zaokružiti):				NE		Razdoblje: od		1.1.2015	do	31.12.2015
1.5. Potpomognuta područja i područje Grada Vukovara (zaokružiti područje):				P1	P2	1				
1.6. PROMJENA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA TIJEKOM GODINE										
R. br.	RAZDOBLJE			DRŽAVA	MJESTO	ULICA I KUĆNI BROJ		Potpom. područja i Grad Vukovar		
1.	od		do							
2.	od		do							
3.	od		do							
1.7. INVALID I HRVATSKI RATNI VOJNI INVALID IZ DOMOVINSKOG RATA (HRVI)										
R. br.	RAZDOBLJE INVALIDNOSTI			HRVI DA / NE	OZNAKA INVALIDNOSTI ² (zaokružiti)			POSTOTAK INVALIDNOSTI (ispunjava HRVI)		
1.	od		do		I I*					
2.	od		do		I I*					
1.8. BROJ RAČUNA:										
OTVOREN U (NAZIV I SJEDIŠTE):				ZAGREBAČKA BANKA d.d.						
1.9. PODACI O OPUNOMOĆENIKU / POREZOM SAVJETNIKU										
1.9.1 NAZIV / IME I PREZIME:										
1.9.2 ADRESA SJEDIŠTA / PREBIVALIŠTA / BORAVIŠTA:										
1.9.3 OIB:										
2. PODACI O UZDRŽAVANIM ČLANOVIMA UŽE OBITELJI										
R. br.	IME I PREZIME / SRODSTVO	OIB	POTPOMOĞNUTA PODRUČJAI GRADVUKOVAR (P1 i P2)	INVALID (I ILI I*)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD - DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM				
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA			
1.	LJILJANA PEROKOVIĆ	46886366774			01.01.-31.12.					
2.	IVAN TURČINOV	35742726864			01.01.-31.12.					
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
3. PODACI O UVEĆANJU OSOBNOG ODBITKA ZA						IZNOS				
3.1. PLAĆENE DOPRINOSE ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUZEMSTVU										
3.2. DANA DAROVANJA										
3.3. UKUPNO (3.1. + 3.2.)						0,00				

4.3.1 Smanjenja ostvarenog dohotka

Za utvrđivanje dohotka smanjenja su jasno propisana i to za svotu:

1. Plaća novozaposlenih osoba,
2. Državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te naukovanje za obrtnička zanimanja prema posebnim propisima,
3. Izdatke za istraživanje i razvoj i
4. Prenesenog gubitka, nakon smanjenja iz prethodnih točaka, koji je rezident po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti ostvario u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu.³⁴

Promatrajući poduzetnika koji je uzet za primjer u ovom radu, valja napomenuti kako navedena umanjenja nije imao te je prilikom predaje svoje porezne prijave ova polja ostavio praznima.

4.3.2 Utvrđivanje dohotka

U slijedećim poljima Obrasca DOH porezni obveznik pod 4. Dohodak od samostalne djelatnosti obrta, slobodnih zanimanja, poljoprivrede, šumarstva i djelatnosti koje se oporezuju kao samostalne djelatnosti unosi sljedeće podatke:

1. Razlika primitaka i izdataka
2. Udio u zajedničkom dohotku (25% prema rješenju PU)
3. Razlika (1. – 2.) = DOHODAK
4. Umanjenja dohotka
5. DOHODAK

Poduzetnik je uzet za kao primjer u ovom djelu upisuje polja koja se odnose na ostvarivanje zajedničkog dohotka, te je za isti poduzetnik dostavio poreznoj upravi i DOH-Z obrazac. Prilikom popunjavanja strane 3 prijave poreza na dohodak popunio je slijedeće podatke.

³⁴ Ibid str. 51

Slika 4: Obrazac Doh dohodak/ gubitak u tekućoj godini

4.2. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA, SLOBODNIH ZANIMANJA, POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA I DJELATNOSTI KOJE SE OPOREZUJU KAO SAMOSTALNA DJELATNOST (prema pregledu primitaka i izdataka)							
OIB POREZNOG OBVEZNIKA:				00562279013			
4.2.1. DOHODAK/ GUBITAK U TEKUĆOJ GODINI							
R. br.	DOHODAK / GUBITAK POJEDINCA	UMANJENJA DOHOTKA /UVEĆANJE GUBITKA POJEDINCA (pod 4.2.5.stup.3)	ZAJEDNIČKI DOHODAK		GUBITAK (<0)	DOHODAK (> ili = 0)	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ
			OIB nositelja zajedničke djelatnosti	IZNOS DOHOTKA/GUBITKA			
1	2	3	4	5	6 (2 - 3 + 5)	7 (2 - 3 + 5)	8
1.	140.161,52		72422297161	140.161,52	0,00	140.161,52	
2.					0,00	0,00	
3.					0,00	0,00	
UKUPNO 4.2.1.					0,00	140.161,52	0,00
4.2.2. UMANJENJE ZA PRENESENI GUBITAK (4.2.6. stup. 4)							
4.2.3. UKUPNO DOHODAK (4.2.1. stup. 7. – 4.2.2.), UPLAĆENI POREZ I PRIREZ						140.161,52	0,00
4.2.4. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE							0,00
4.2.5. UMANJENJA DOHOTKA POJEDINCA							
R. br.	UMANJENJE DOHOTKA ZA					IZNOS	
1	2					3	
1.	PLAĆE NOVOZAPOSLENIH OSOBA						
2.	DRŽAVNA POTPORA MALE VRIJEDNOSTI ZA IZVOĐENJE PRAKTIČNE NASTAVE I VJEŽBE NAUKOVANJA U SUSTAVU VEZANIH OBRTA						
3.	IDRŽAVNE POTPORE ZA OBRAZOVANJE I IZOBRAZBU						
4.	IZDATKE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA						
UKUPNO 4.2.5.						0,00	
4.2.6. GUBITAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA PRIJENOS							

Na ovoj poziciji se iskazuje zbroj svih oblika dohodaka i plaćenog poreza i poreza evidentiranih na prethodnim dijelovima obrasca DOH. To je ujedno u podatak o svim mogućim odbitcima neke fizičke osobe, a obrtnik npr. u ovom dijelu može pribrojiti i ostvareni dohodak od povremenog samostalnog rada (za članstvo u nadzornom odboru, autorski honorar, dohodak od ugovora i dr.), što ih na temelju potvrde isplatitelja treba evidentirati u obrascu DOH, a nikako kao primitak u obrascu KPI.³⁵

³⁵ Iid str. 55

Ako je u poreznom razdoblju porezni obveznik poslovao s gubitkom (negativan dohodak) od obavljanja samostalne djelatnosti obrta i slobodnog zanimanja, gubitak treba iskazati pod t. 4.2.1., stupac 6 obrasca DOH. Rješenje o gubitku odnosi se samo na gubitke od samostalne djelatnosti za koje se vode poslovne knjige.³⁶

4.3.3 Utvrđivanje porezne osnove te konačne obveze poreza na dohodak

Prilog UPO, iako nije obvezan za prijavu, zapravo je rekapitulacija dohotka i iskorištenih olakšica, smanjenja te osobnih odbitaka u poreznom razdoblju za koju se predaje godišnja porezna prijava te stoga i preporučujemo da se obvezno ispuni kako bi se mogla utvrditi porezna obveza, odnosno kako bi se moglo usporediti izračune s rješenjem PU nakon obrađene Porezne prijave.

Sadržaj Priloga UPO – DOH podijeljen je na četiri osnovna dijela:

1. dio: utvrđuje se pod 9.1. osnovni osobni odbitak svakog poreznog obveznika te pod 9.2. prenosi već utvrđen osobni odbitak (pod 3.3.) za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu i dana darovanja, sveukupno godišnji osobni odbitak se evidentira pod 9.3.

2. dio: utvrđuje se godišnja porezna osnovica (pod 9.5.1). Ukupan godišnji dohodak/gubitak evidentiran u t. 5. obrasca DOH – ukupan dobitak, porez i prirez, smanjuje se za ukupan godišnji osobni odbitak prethodno izračunan pod 9.3.

3. dio: utvrđuje se svota godišnjeg poreza i prireza primjenom sljedećih poreznih stopa:

12 % do 26.400,00 kn (12 x 2.200,00)

25 % od 26.400,00 kn do 158.400,00 kn

(na idućih 132.000,00= 11.000,00 x 12)

40 % iznad 158.400,00 kn.

4. dio: utvrđuje se razlika poreza i prireza za uplatu / povrat. U skladu s rješenju Porezne uprave, ovu razliku treba uplatiti, odnosno ako je riječ o povratu, može se zahtijevati povrat ili prebiti s obvezama tekućeg, odnosno budućeg razdoblja. Obračunana svota godišnjeg poreza osnovica je za obračun prireza i to za tuzemne porezne obveznike.³⁷

Slijedom navedenog kad vraćajući se na obrađeni primjer. Poduzetniku u svojoj poreznoj prijavi navodi slijedeće.

³⁶ Ibid

³⁷ Ibid str. 56

Slika 5: Obrazac Doh utvrđivanje porezne osnovice

9.1. UKUPNO	68.900,00
9.2. IZNOS DIJELA OSOBNOG ODBITKA ZA PLAĆENE DOPRINOSE ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUZEMSTVU I DANA DARIVANJA (pod 3.3.)	0,00
9.3. UKUPNO GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK (9.1.+ 9.2.)	68.900,00
9.4. UTVRĐIVANJE GODIŠNJE POREZNE OSNOVICE	
9.4.1. SVEUKUPNI GODIŠNJI DOHODAK (pod 5.)	140.161,52
9.4.2. UKUPNI GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK (pod 9.3.) < ili = 9.4.1.	68.900,00
9.4.3. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA (9.4.1. - 9.4.2.)	71.261,52

9.5. UTVRĐIVANJE GODIŠNJEG POREZA I PRIREZA	
9.5.1 GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA (9.4.3.)	71.261,52
9.5.2. DIO POREZNE OSNOVICE DO 26.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 12%	26.400,00
9.5.3. DIO POREZNE OSNOVICE IZNAD 26.400,00 kn DO 158.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 25% (NA IDUĆIH 132.000,00 kn)	44.861,52
9.5.4. DIO POREZNE OSNOVICE IZNAD 158.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 40%	0,00
9.5.5. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 12% (9.5.2. x 12%)	3.168,00
9.5.6. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 25% (9.5.3. x 25%)	11.215,38
9.5.7. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 40% (9.5.4. x 40%)	0,00
9.5.8. UKUPNI GODIŠNJI POREZ (9.5.5.+ 9.5.6.+ 9.5.7.)	14.383,38
9.5.9. GODIŠNJI PRIREZ (9.5.8. x stopa prireza)	6,00%

9.6. UTVRĐIVANJE RAZLIKE POREZA I PRIREZA	
9.6.1. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA (9.5.8.+ 9.5.9.)	15.246,38
9.6.2. PROSJEĆNA POREZNA STOPA (9.6.1./5.*100)	10,88
9.6.3. DOHODAK IZ INOZEMSTVA IZUZET OD OPOREZIVANJA	0,00
9.6.4. UKUPNI OPOREZIVI DOHODAK (ukupni dohodak pod 5. – dohodak iz inoz. pod 9.6.3.)	140.161,52
9.6.5. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA (9.6.2.*9.6.4.)	15.246,38
9.6.6. UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI NA POTPOMOGNUTOM PODRUČJU PRVE SKUPINE I PODRUČJU GRADA VUKOVARA ¹	
9.6.7. UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI NA POTPOMOGNUTOM PODRUČJU DRUGE SKUPINE ²	

9.6.8. UKUPNO UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI (9.6.6.+ 9.6.7.)		0,00
9.6.9. UMANJENJE ZA OLAKŠICU HRVI ³		
9.6.10. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA (9.6.5. - 9.6.8. - 9.6.9.)		15.246,38
9.6.11. UPLAĆENI PREDUJAM POREZA I PRIREZA U TUZEMSTVU (pod 5.)		0,00
9.6.12. UPLAĆENI POREZ U INOZEMSTVU (pod 4.7.1. stup.6)		0,00
9.6.13. UPLAĆENI POREZ U INOZEMSTVU KOJI SE MOŽE ODBITI (= ili < 9.6.12.)		0,00
9.6.14. UKUPNO UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (9.6.11.+ 9.6.13.)		0,00
9.6.15. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA UPLATU (9.6.10. - 9.6.14.)		15.246,38
9.6.16. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA POVRAT (9.6.14. - 9.6.10.)		0,00

9.7. UTVRĐIVANJE PREDUJMA POREZA NA DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE		
9.7.1. UDIO DOHOTKA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI U SVEUKUPNOM DOHOTKU (4.2.3. stupac 7 / sveukupni dohodak pod 5.) u postotku		1,00
9.7.2. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK (9.6.10. * 9.7.1. / broj mjeseci obavljanja djelatnosti)	12	1.270,53

Obrtnik će uz prijavu poreza na dohodak priložiti sljedeću dokumentaciju:

- izvadak iz poslovnih knjiga s podacima o ukupnim primitcima i ukupnim izdancima pri čemu se posebno iskazuju podatci o svoti otpisa, porezno priznatim izdancima reprezentacije te podatak o broju zaposlenih sa stanjem na dan 31.prosinca (ako izvadak nije priložen prijavi o zajedničkom dohotku)
- popis dugotrajne imovine, ako n ako nije priložen prijavi o zajedničkom dohotku
- ugovor i isprave o otuđenju radnje ili njihovih dijelova, za poreznog obveznika pojedinca
- isprave o udjelu u zajedničkom dohotku, ako već nisu predane nadležnoj ispostavi Porezne uprave.

4.3.4 Plaćanje utvrđenog poreza po godišnjoj poreznoj prijavi

Utvrđen iznos u obrascu DOH pod 9.6.1. predstavlja stvarnu obvezu koju porezni obveznik treba uplatiti. Za samostalne djelatnosti obrta i slobodnih zanimanja to bi značilo da će se od utvrđene godišnje porezne obveze odbiti plaćeni porez i prirez porezu na dohodak koji je porezni obveznik uplaćivao na račun zajedničkih prihoda državnog, županijskih, gradskih i općinskih proračuna, brojčana oznaka vrste prihoda 1430 – *Predujam poreza i prireza na*

dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, u skladu s Naredbom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba za 2015.

Konačna porezna obveza kao razlika poreza i prireza utvrđuje se nakon odbitka plaćenih predujmova u tijeku godine za koju se porez obračunava, može biti:

- **pozitivna**, porezni obveznik treba platiti razliku poreza i prireza u roku od petnaest dana od dana dostave rješenja o utvrđenom porezu. Poreznu obvezu treba platiti preko računa kod ovlaštenih ustanova za platni promet na kojima porezni obveznici vode novčana sredstva;
- **negativna**, riječ je o preplati poreza i prireza za koju porezni obveznik može pisanim putem zahtijevati povrat, odnosno preplaćena se svota može uračunati u predujam poreza i prireza tekućeg poreznog razdoblja.³⁸

³⁸ Ibid str. 60

5. OBAVEZNI PRILOZI UZ GODIŠNJU POREZNU PRIJAVU

Porezni obveznici prilikom predaje porezne prijave poreza na dohodak od samostalne djelatnosti obrta, slobodnih zanimanja, poljoprivrede i šumarstva i dohotka koji se oporezuje kao dohodak od samostalne djelatnosti, trebaju priložiti sljedeće dokumente:

- izvadak iz poslovnih knjiga s podacima o ukupnim primitcima i ukupnim izdatcima na novom pregledu poslovnih primitaka i izdataka od samostalne djelatnosti obrazac P-PPI,
- popis dugotrajne imovine, ako nije priložen prijavi o zajedničkom dohotku,

Slika 6: Obrazac DI

POPIS DUGOTRAJNE IMOVINE NA DAN 31.12.2015 GODINE										
OBRAZAC DI										
I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU										
1. NAZIV DJELATNOSTI U.O. TUNGA RE VI. Marko Turčinov										
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/OSOBNE DJELATNOSTI Marko Turčinov										
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA MURTER LAICI 5										
4. OIB PODUZETNIKA/OSOBNE DJELATNOSTI 72422297161										
II. PODACI O DUGOTRAJNOJ IMOVINI										
Red. br.	Naziv stvari ili prava	Isprava broj/nadnevak	Nabavna vrijednost	Knjigov. vrijednost	Vijek trajanja	Stopa otpisa	Iznos otpisa	Knjigov. vrijedn. stvari ili prava na kraju godine	AOP oznaka dug.im.(1)	Datum otuđenja dugotrajne imovine
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	PERILICA	25.07.2000 URA	2.096,45	0,00	10,0	10,00	0,00	0,00	006	
2	KLIMA UREDAJ	15.09.2000 URA	8.838,18	0,00	10,0	10,00	0,00	0,00	006	
3	NAMJEŠTAJ	29.09.2000 URA	11.716,39	0,00	10,0	10,00	0,00	0,00	006	
4	HLADNJAK	13.10.2000 URA	2.650,69	0,00	10,0	10,00	0,00	0,00	006	
5	NAMJEŠTAJ	30.01.2001 URA	6.680,00	0,00	10,0	10,00	0,00	0,00	006	
6	NAMJEŠTAJ	30.06.2001 URA	5.000,00	0,00	10,0	10,00	0,00	0,00	006	
7	TERETNO VOZILO	22.10.2001 URA	45.000,00	0,00	10,0	10,00	0,00	0,00	007	
8	PLINSKO KUHALO	11.04.2003 URA	10.430,00	0,00	5,0	20,00	0,00	0,00	006	
9	NAMJEŠTAJ	08.07.2003 URA	3.238,36	0,00	4,0	25,00	0,00	0,00	006	
10	FRITEZA	18.07.2003 URA	1.519,00	0,00	5,0	20,00	0,00	0,00	006	
11	HLADNJAK ELLUX	22.07.2003 URA	6.006,65	0,00	5,0	20,00	0,00	0,00	006	
12	ŠTEDNJAK CALOREX	15.09.2003 URA	2.502,00	0,00	5,0	20,00	0,00	0,00	006	
13	ŠTEDNJAK	15.06.2004 URA	1.799,00	0,00	4,0	25,00	0,00	0,00	006	
14	VITRINA	12.07.2004 URA	2.390,66	0,00	5,0	20,00	0,00	0,00	006	
15	RAČUNALO	06.09.2004 URA	5.198,65	0,00	4,0	25,00	0,00	0,00	009	
16	PVC STOLARIJA	30.10.2004 URA	7.449,60	0,00	5,0	20,00	0,00	0,00	006	
17	ŠKRINJA GORENJE	19.03.2005 URA	1.981,96	0,00	4,0	25,00	0,00	0,00	006	
18	HLAĐENI PULT	09.06.2005 URA	15.885,00	0,00	5,0	20,00	0,00	0,00	006	
19	MOTORA PILA STIHL	19.09.2005 URA	4.301,64	0,00	4,0	25,00	0,00	0,00	006	
20	PIZZA PULT	09.03.2006 URA	15.597,00	0,00	5,0	20,00	0,00	0,00	006	

1) 001-GRADJEVINSKI OBJEKTI, 002-BRODOVI VEĆI OD 1000 BRT, 003-OSNOVNO STADO, 004-NEMATERIJALNA IMOVINA, 005-OSOBNJI AUTOMOBILI, 006-OPREMA, 007-VOZILA (OSIM OSOBNJIH AUTOMOBILA), 008-MEHANIZACIJA, 009-RAČUNALA, RAČUNALNA OPREMA I PROGRAMA, 010-OPREMA ZA RAČUNALNE MREŽE, 011-MOBILNI TELEFONI, 012-ALATI, POGONSKI INVENTAR, 013-OSTALA NESPOMENUTA DUGOTRAJNA IMOVINA

- ugovor i isprave o otuđenju radnje ili njihovih dijelova, za poreznog obveznika pojedinca,
- isprave o udjelu u zajedničkom dohotku, ako već nisu predane nadležnoj ispostavi Porezne uprave,
- evidenciju o primljenim državnim potporama i poticajima za nabavu dugotrajne imovine i iznosima obračunate amortizacije,
- ako je primljena potpora za dugotrajnu imovinu (plovilo), dostaviti dokumentaciju o uništenju plovila, dokumentaciju o primljenim bespovratnim sredstvima za uništenje plovila te izračun razlike između ostatka knjigovodstvene vrijednosti uništenog plovila i iznosa primljenih sredstava,
- za dohodak koji su fizičke osobe ostvarile obavljanjem umjetničke i kulturne djelatnosti koja se oporezuje kao djelatnost slobodnog zanimanja, preslike naloga ili potvrda o primljenim iznosima u novcu ili u drugim dobrima koja se ne oporezuju, a temeljem kojih su korištene porezne olakšice,
- za neoporezivi dio primitka za isporučeno umjetničko djelo od kojih se dohodak utvrđuje na način propisan za samostalnu djelatnost, potvrde nadležne strukovne umjetničke udruge ili ovlaštene agencije o umjetničkom djelu, temeljem kojih su korištene porezne olakšice,
- za priznavanje dijela osobnog odbitka po osnovi danih darovanja preslike naloga o doznaci u novcu i ugovora o danim darovanjima u drugim dobrima i uslugama,
- za priznavanje dijela osobnog odbitka po osnovi doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje plaćenih u tuzemstvu preslike naloga o uplati doprinosa.³⁹

5.1 Ostale obveze obrtnika i slobodnih zanimanja

Porezni obveznici su obvezni osim predaje godišnje porezne prijave na obrascu DOH za dohodak koji su ostvarili od obavljanja djelatnosti obrta, slobodnih zanimanja, djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, te dohotka od imovine po kojem su obveznici poreza na dodanu vrijednost i utvrđivanju dohotka kao razliku primitaka i izdataka u obrascu KPI, obvezni su najkasnije do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu nadležnoj ispostavi porezne uprave dostaviti i slijedeće obračune:

³⁹ Markota LJ. : Godišnja prijava poreza na dohodak na obrascima DOH—Z i DOH za 2015. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti: Računovodstvo revizija i financije prilog časopisu RRIF br. 1/16

1. konačni obračun članarine turističkim zajednicama – obrazac TZ
2. obračun spomeničke rente – obrazac SR
3. obračun komorskog doprinosa na obrascu KD.

Porezni obveznik koji je uzet kao primjer prilikom izrade ovog rada sastavio je obrazac TZ te on izgleda ovako:

Slika 7: Obrazac TZ

MINISTARSTVO
FINANCIJAPOREZNA
UPRAVA

Obrazac TZ

PODRUČNI URED _____ ŠIBENIK _____

ISPOSTAVA _____ ŠIBENIK _____
nadležna prema sjedištu pravne osobe ili prebivalište fizičke osobe

BIFE "TUNGA RE" vi. MARKO TURČINOV , Lajci 5 , MURTER ,
72422297181

Naziv pravne osobe / ime i prezime fizičke osobe, adresa sjedišta/prebivališta, porezni broj

Tvrka pravne osobe/obrta prema mjestu obavljanja djelatnosti, odnosno adresa na kojoj se pružaju usluge

617

Šifra općine/grada sjedišta/prebivališta

56,1 - Ugostiteljska

Brojčana oznaka i naziv djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti

O B R A Č U N
članarine turističkoj zajednici za razdoblje

od 01.01.2015 do 31.12.2015 godine

Red. broj	O P I S	Ozn. za AOP	I Z N O S
1	2	3	4
I.	OSNOVICA (članak 11. Zakona)	01	1.036.330,44
II.	STOPA (članak 9. i 10. Zakona)	02	0,2000
III.	OBRAČUNANA SVOTA (red. br. I. x red. br. II.)	03	2.072,66
IV.	UPLAĆENI PREDUJAM	04	2.035,21
V.	RAZLIKA ZA UPLATU (Red. br. III. - red. br. IV.)	05	37,45
VI.	RAZLIKA ZA POVRAT (Red. br. IV. - red. br. III.)	06	0,00
VII.	MJESEČNI PREDUJAM ZA NAREDNO RAZDOBLJE (Red. br. III. / br. mjeseci)	07	172,72

U _____ MURTER _____, 31.12.2015

MIRELA BAŠIĆ

osoba odgovorna za sastavljanje obrasca

MARKO TURČINOV

odgovorna osoba

(M.P.)

Za ispostavu

M.P.

U _____

6. ZAKLJUČAK

Da bi se ispravno ispunila godišnja porezna prijava i utvrdio dohodak porezni obveznici prije zaključenja Knjige primitaka i izdataka moraju kontrolirati ispravnost svih knjiženja, te provjeriti ispravnost evidentiranja svih poslovnih događaja, onih plaćenih s žiro-računa ili u gotovini. Osobito moraju paziti da je svaki poslovni događaj, kako primitak tako i izdatak evidentiran prema „načelu blagajne“ kako bi mogao biti priznat u Knjizi primitaka i izdataka. Izdatke otpisa, tj. amortizaciju je potrebno obračunati i iskazati u obrascu DI. Obračun amortizacije dugotrajne imovine radi se prilikom prodaje (otuđenje) pojedinog osnovnog sredstva ili na kraju obračunskog razdoblja tj. na 31.12. Takve izdatke je potrebno također evidentirati u priznate izdatke u Knjizi primitaka i izdataka samo ako su u okviru porezno dopustivih stopa. Obrtnici koji su u 2015. godini primili državne potpore za nabavu dugotrajne imovine trebaju u primitak evidentirati svotu samo u visini amortizacije, što je novina u odnosu na prethodne godine. Rekapitulaciju Knjige primitaka i izdataka potrebno je prikazati putem obrasca P-PPI koji je također novina u odnosu na prethodne godine i koji obvezan prilog godišnjoj poreznoj prijavi, obrascu DOH svakog obrtnika i samostalne djelatnosti bez obzira bio on u sustavu PDV-a ili ne.

Nakon utvrđivanja dohotka prema Knjizi primitaka i izdataka potrebno je smanjiti dohodak za plaće novozaposlenih osoba, naukovanje učenika te za izdatke obrazovanja i izobrazbe ako ih je ostvario. Nakon toga treba smanjiti dohodak za osobni odbitak poreznog obveznika i njegovih uzdržavanih članova ako ih ima. U 2015. godini svota osobnog odbitka je iznosila 2.600,00 kn mjesečno što iznosi 31.200,00 kn godišnje. Stope poreza na dohodak su ostale jednake kao i prethodnih godina i to: 12%, 25% i 40%. Dohodak se jednako tako smanjuje i za dana darovanja i plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu.

Dohodak se smanjuje i za posebne olakšice za obrazovanje i izobrazbu, te za naukovanje za zanimanja u sustavu vezanih obrta te oslobođenja za potpomognuta područja jedinica lokalne samouprave i područja Grada Vukovara.

Godišnju poreznu prijavu porezni obveznici poreza da dohodak predaju do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu, tj. za 2015. godinu do 29. veljače 2016. na novom obrascu DOH, koji je sastavni dio Izmjena i dopuna Pravilnika o porezu na dohodak, odnosno DOH-Z za zajedničke obrte za 2015. godinu do 31. siječnja 2016. godine.

Do 29. veljače 2016. uz obrazac DOH za 2015. godinu porezni obveznik treba predati i konačni obračun za obvezu plaćanja turističke članarine na obrascu TZ, spomeničke rente na obrascu SR, te konačni obračun komorskog doprinosa na obrascu KD.

Ovim radnom obrađeno je utvrđivanje dohotka u obrtničkim djelatnostima kroz objašnjenja evidencije poslovnih primitaka i poslovnih izdataka, te neposredno u vezi s tim obrađene su sve bitne predradnje odnosno načela koja obrtnik mora poštivati prilikom evidentiranja poslovnih događaja. Kod obrtnika najbitnije činjenice su slijedeće:

- knjigovodstvo je jednostavno, a dohodak se utvrđuje načelom blagajne,
- porezno opterećenje biti će utvrđivano po progresivnim stopama,
- svaki porezni obveznik prije oporezivanja ima zajamčenu mjesečnu tj. godišnju svotu osobnog odbitka.

Kao što je prikazano na konkretnom primjeru koji je kroz rad obrađen, izrada porezne prijave kao i način vođenja poslovnih knjiga kod obrtnika je jednostavan.

7. LITERATURA

1. Čebetarević, V. et al. (2006) Poslovanje obrtnika i slobodnih zanimanja. Zagreb: RRiF plus d.o.o.
2. Računovodstvo revizija i financije prilog časopisu RRiF br 1/14
3. Računovodstvo revizija i financije prilog časopisu RRiF br 1/16
4. Markota LJ.: Godišnja prijava poreza na dohodak na obrascima DOH—Z i DOH za 2015. godinu za samostalne obrtničke djelatnosti: Računovodstvo revizija i financije prilog časopisu RRIF br 1/16
5. Računovodstvo, revizija i financije, 07/2013 Mr. Anja BOŽINA ovl. rač. Sezonski obrti
6. Računovodstvo i porezi (2011) Zakon o porezu na dohodak. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011,
7. Računovodstvo i porezi (2011) Pravilnik o porezu na dohodak. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011,
8. Narodne novine Zakon o obrtu. Zagreb: Narodne novine d.d. (77/93., 90/96., 102/98., 64/01., 71/01., 49/03., 68/07. i 79/07)
9. Računovodstvo i porezi (2011) *Zakon o porezu na dodanu vrijednost*. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011
10. Računovodstvo i porezi (2011) *Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost*. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011
11. Hrvatska obrtnička komora
URL:http://www.hok.hr/cro/o_hok_u/propisi/zakon_o_obrtu
12. Narodne novine.
URL:http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_11_137_2750.html
13. Porezna uprava
URL:http://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/DOH.pdf
14. Porezna uprava
http://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/P-PPI.pdf

15. Porezna uprava

http://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/KPI.pdf

16. Porezna uprava

http://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/DI.pdf

8. POPIS SLIKA

Slika 1: *Knjiga primitaka i izdataka – Obrazac KPI*

Slika 2: *Obrazac P-PPI*

Slika 3: *Obrazac Doh opći podatci*

Slika 4: *Obrazac Doh dohodak/ gubitak u tekućoj godini*

Slika 5: *Obrazac Doh utvrđivanje porezne osnovice*

Slika 6: *Obrazac DI*

Slika 7: *Obrazac TZ*

9. POPIS TABLICA

Tablica 1. *Dokumentacija za otvaranje obrta*

Tablica 2. *Prikaz djelatnosti koje se mogu obavljati kao sezonske*

Tablica 3: *Evidentiranje poslovnih primitaka*